Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…мнай 1921 оной …н 21-һээ гарана. | № 166 (18489) | 1990 оной июлиин 19, четверг | Сэн 3 мүн.

…ЛИТИЧЕСКЭ ХҮТЭЛБЭРИЛГЭ — …РТИИН ГОЛ ШУХАЛА ҮҮРГЭ

Л. В. ПОТАПОВ, КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь

…С-эй XXVIII съезд дээрэ партиин Буряадай обкомой …хи секретарь Л. В. Потапов үгэ хэлэхэеэ бэлдэһэн бай…эд съездын хүдэлмэриин үедэ регламентын ёһоор бу…легадуудай үгэ хэлэхэнь хэсүү байба. Энэ үгынь текст съездын стенографическа тоосоондо толилогдохо юм.

Мүнөөдэр уншагшадайнгаа анхаралда съезд дээрэ хэлэгдэхээр бэлдэгдэһэн үгыень дурадханабди.

… Николаевич Ельцинтэй Танай үгэеэ ойлголсохогүй ушар бидэниие, Буряадай коммунистнуудые, мүн ороноймнай бүхы коммунистнуудые хүлгүүлнэ. Хараха янзада, бүхы совет арадайнгаа нюдэн дээрэ Та «мүргэлдэнэт». Арадай можо болон таһаранхай, ажалай бүтээсэ доошолно, гүрэнэй ба ажалай журам унана. Та, Борис Николаевич, Коммунис партиин хүмүүжүүлһэн ба хооллуулһан, захиран-албадалгын гуримай элитэ ехэ түлөөлэгшэ — партиһаа гаража магадгүйб гэжэ Танай хэһэн мэдүүлгые бидэ ойлгоногүйбди. Иимэ аргаар можо боложо таһарһан России парламентые аргадахэб гэжэ һанана гүт? Али өөрынгөө бодомжонуудые ондоо болгохын тулада США-да «Эрхэ сүлөө» гэдэг статуяын хажууһаар самолёдоор нэгэ дахин элихэ хэрэгтэй байгаа юм гү? Танай иимэ аашые парти ба арад хүлисэнгүй байхадаа болохо.

Автономито республикануудай хүсэл эрмэлзэлнүүдые алгасан абаһан РСФСР-эй Верховно Соведэй зарим шиидхэбэринүүд бидэнэй һанаа зобооно. Борис Николаевич, иимэ хашалта, иимэ яарал мандада ойлгогдоногүй. Тиимэһээ федерациһаа гаража, Союзда абыт гэхэ болоо юм гүбди?

Россин Федерацида нацинууд хоорондын харилсаануудта нилээд олон асуудалнууд суглараа. Буряад орондо, мүн Россин национальна бусадшье байгуулалтануудта социально-психологическа хоёр түхэл эли болонхой. Энэ хадаа үндэһэн арадай национальна талаар өөрыгөө мэдэрэлгын ургалта ба республикадамнай диилэнхи олониинь болодог ород хэлэтэй хүн зоной өөрыгөө мэдэрэлгын ургалта болоно. Зүгөөр эдэ хоёр түхэлые сасуулан харахада, хоюулаа хашуулһан, экономическа ба социальна талаараа тоогдодоггүй шэнги үзэл бодолтой байна.

1937 он хүрэтэр байһан хилээ һэргээхэ гэхэ гү, али буряад зоной ажаһууһан газар нютагуудые ниилүүлхэ, хилээ сахиха ба хүгжөөхэ, национальна кадрнуудые бэлдэхэ ба дэбжүүлхэ тухай асуудалнууд табигдана. Эдэ асуудалнуудые тоонгүй байхын аргагүй. Тэдэниие анхаралтайгаар шэнжэлжэ, зохихо шиидхэбэри абаха хэрэгтэй.

Президентын засагтай ороноймнай ажалшад ехэ найдалаа холбоно. Зүгөөр энэ найдалынь мүнөө дээрэ харюулагданагүй. Харахада, шагнадаг, батадхадаг, сэгнэдэг, шүүмжэлдэг үшөө нэгэ яраанай орган болохо Президентын Соведтэй болоо хабди. Орон соогоо гурим ба журам бэхижүүлхэ талаар Президентын абаһан хэмжээнүүд алимбэ?

Зарим газар нютагуудта байлдаанууд боложо, хүнүүд һаһа барана. Харин хуули сахилгын органууд энээн тухай дуулгахадаа, үндэһэ яһатадай хоорондо гараһан ээлжээтэ зүришэлдөөн болобо, тэрэ һайнаар эмхидхэгдэһэн байгаа гэжэ мэдээсэдэг. Эмхидхэдэг хүнүүдынь хаанаб, хэн тэдэниие олооб, барааб, сүүдлээб?

Буряадай областной партийна конференци КПСС-эй ЦК-гай Платформые ба партиин Уставай проектые шэнжэлһэн байна. Ондо ондоо һанамжануудай, дурадхалнуудай олон байбашье, республикын партийна организацинууд бүхыдөө ЦК-гай документнүүдые дэмжээ.

Партийна ажабайдалда демократи үргэдхэлгэ эхин организацинуудые нэн түрүүн эдэбхижүүлхэ эрилтэ табина. Нэн түрүүн партийна эхин организацинуудай эрхэнүүдые үргэдхэжэ, тэдээндэ эрхэ түлөөлэлгэнүүдые ба харюусалгануудые даалгажа, партийна хүнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ гэжэ ЦК-гай документнүүд соо тон зүб хараалагдана гэжэ бидэ тоолонобди.

Партийна ажабайдалда эдэбхижэлгэ өөрөө болошохогүй гэжэ бидэ ойлгохо ёһотойбди. Аппарадаа үсөөрүүлхэ, хүдэлмэрээ хубилган шэнэдхэхэ зуураа партиин зарим райкомууд эхин организацинуудта анхаралаа һуладуулаа. Тиимэһээ тэдэнэй хүдэлмэриин хэмжээн эрид доошолһон байна. Иимэ ушар бидэнэй һанаа зобооно. Партийна органуудые, делегадуудые һунгалгада, документнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ партийна зарим организацинууд хабаадалсахадаа, дээдын органуудые Политбюро хүрэтэр шүүмжэлхэ эрхэеэ үргэнөөр хэрэглээд, өөһэдынгөө амин шухала социально-экономическа асуудалнуудаар, түрүү үзэл бодол дэлгэрүүлхэ хүдэлмэрээ ябуулхаяа болишоо. Тиимэһээ үйлэдбэри дээрэ журам ба гурим шангадхалгада коммунистнуудай үүргэ доошолоо. Иимэ үзэгдэлнүүд гансашье манай республикада байгаагүй ёһотой.

Һүүлэй үедэ партийна аппарат нилээд үсөөрүүлэгдээ, энэ хүдэлмэри саашадаашье үргэлжэлхэ ха. Зүгөөр энэмнай аһан шухала зорилго бэшэ ха юм. Гол шухалань гэбэл, һунгагдамал органуудта ба доодо шатын парторганизацинуудта туһалжа шададаг зохихо байгууламжануудые бии болголго болоно. Тиимэһээ партиин байгуулалтые нэгэ хүндэ тааруулха хэрэггүй, ороной Президентын тушаалые партиин ЦК-гай Генеральна секретариин тушаалтай зэргэ дааржа абаха хэрэггүй гэжэ бидэ тоолонобди.

Нүхэдүүд!

Партиин үүргые доошолуулха талаар орон доторнай зарим хүсэнүүд бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна гэжэ ажаглангүй байхын аргагүй. Михаил Сергеевич, Та партияа хаяжархёот, мүн үдэр бүриин хэрэгүүдые эрхилхэ, ЦК-гай аппарадтай хүдэлхэ хоёрдохи хүн үгы гээшэ ха гэжэ Буряадай коммунистнууд һанамжална. Хэрбээ урдань ороной партийна комитедүүдые ЦК-гай аппарат үлүү гарамаар бөөмэйлдэг һаа, мүнөө ЦК-гай секретарьнар, таһагуудые даагшанар, тэдэнэй орлогшонор бидэниие орхижорхёо бшуу. Гадна КПСС-эй ЦК-гай документнүүд соо батадхагдаһаншье һаань, мүнөө политическэ талаар түрүүлэн ябаха тухай хэлэһэнэйшье үлүү бэшэ гү?! Минии нэгэдэхи секретаряар һунгагдаһанһаа хойшо хоёр һарын үнгэрбэшье, ямар нэгэн хөөрэлдөө хэхэ гү, али туһаламжаһаа байха нэгэшье дахин ЦК-һаа хонходоогүй. Бури доройтоходоо, областной партийна конференци дээрэ КПСС-эй ЦК-гай аппарадһаа хэншье байгаагүй.

Нүхэдүүд! Соведүүдтэ һунгаргаһан коммунистнууд үшөө һайнаар нягтаран нэгэдээдүй байна гэжэ харанабди. Шэнэ байгуулалтын ба мүрысэлгын эрхэ байдалда олонхинь хүдэлхэ дадалгүй, шаданашьегүй гээшэ. КПСС-эй гэшүүд бии байһан аад, партиин политикаһаа ондоо элдэб юумэ идхана. Партийна комитедүүд, тэрэ тоодо КПСС-эй ЦК энэ талаар эмхидхэхы ямаршье үүргэ дүүргэнэгүй. Соведүүдтэ ойлгосогүй хараа бодолтой байхадаа, эдэбхи үүсхэлээ алдажа, псевдо-демократическа ба экстремис бүлэгүүдэй тала баригшадта үгэнэ хабди.

Өөһэдынгөө ажал ябуулгые залан хүтэлбэрилхын ба партиин үүргэ нүлөө шангадхахын тулада сессинүүд дээрэ депутат коммунистнууд партийна бүлэгүүдтэ нэгэдэхэ аргатай гэжэ КПСС-эй Уставай проект соо, мүнөө хүсэндөө байгаа Устав соошье хараалагданхай. Партийна эдэ бүлэгүүд совет хуулинуудые, партийна зохихо комитедүүдэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгохо ёһотой гэжэ Уставай проект соо тон зүб бэшэгдээ.

Энээнһээ бидэ юундэ эшэнэбди? Иимэ гуримые ганса батадхахаһаа байха Верховно Соведһээ эхилжэ, ажабайдалдаа залан сэхээр баримталдаг болохо байгаа бэшэ гүбди.

Тус гурим мүн ондоошье удхатай байха юм. Тэрэнь юун болоноб гэхэдэ, Соведүүдтэ, ажахын болон ниитын эмхинүүдтэ хүдэлхын тулада коммунистнуудые бэлдэлгэ мүн болоно. Энэ асуудалтай зэргэ номенклатура гэһэн үгэ гарана. Хэблэлэй зарим органууд энэ үгые айхабтараар газаашалһан байна. Зарим ондоо ушарнуудта энэ асуудалые иимэрхүүгээршье табина: партийна комитедүүд номенклатурые үгы хээ хадаа өөһэдөө хубилан шэнэдхэгдээ гээшэ, хэрбээ номенклатурань хуушан хэбээрээ үлөө һаа, тэдэ хүдэлмэрээ хубилган шэнэдхээгүй болоно. Энэ мэтын добтолгонуудта партиин ЦК, тэрэнэй Эмхидхэлэй-партийна болон кадрнуудтай ябуулагдадаг хүдэлмэриин таһаг сожоошье татанагүй. Зүгөөр ехэбшэлэн хаража үзөө һаа, бүхы партинууд, тэрэ тоодо буржуазна партинууд депутадуудые һунгалгын болоходо, өөһэдын кандидадуудтай байдаг, министрнүүдэй болон захиргаанай бусад тушаалнуудта хэдэн хүнүүдые бэлдэһэн байдаг гээшэ. Энэнь ондоо нэрэтэй байжа болоо юм бээз, зүгөөр манда номенклатура гэжэ нэрлэгдэдэг.

Партиин политикые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадаха коммунистнуудые хүтэлбэрилхы органуудта демократическа аргаар оруулалга хадаа политическэ ямаршье партидал адляар манай партиин уялга болоно. Тиимэһээ өөһэдынгөө кадрнуудые шэлэн абалга, хүмүүжүүлгэ хубаарилан табилга айхабтар шухала удха шанартай гэжэ ойлгохо уялгатайбди. Илангаяа Соведүүдтэ, гүрэнэй, ажахын байгуулалтануудта болон ниитын эмхи зургаануудта хүдэлхэ коммунистнуудые бэлдэлгэ хадаа партийна органуудай онсо шухала зорилго, политическэ хүтэлбэриин гол үүргэнүүдэйнь нэгэн болоно.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

ГАН ГАСУУРҺАА ХОХИДОҺОН РАЙОНУУДТА ТУҺАЛАМЖА

РСФСР-эй Алтайн хизаарай, Омско, Новосибирскэ, Эрхүүгэй ба Томско областьнуудай, Буряадай, Яхадай ба Тувын автономито республикануудай зарим районуудта сагай уларилай таарамжагүй эрхэ байдал тохёолдонхой. Энэ зоны колхоз, совхозуудта хүдөө ажахын ургамалнуудай таряалангай нилээн ехэ талмай ган гасуурта оронхой. Тэрээнһээ гадна Пермскэ областьдо ба Мариин АССР-тэ ехэ хүсэтэй һалхин боложо, хүдөө ажахыда ба хүн зондо хохидол үзүүлһэн байгаа.

Ган гасуурһаа ба бусад гал, уһанай аюулһаа хохидоһон Алтайн хизаарта, РСФСР-эй автономито республиканууд ба областьнуудта материальна болон финансова туһаламжа үзүүлхэ тухай шиидхэбэри СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаба. Хэрэглэгшэдэй хоорондохи лимидүүдые шэнээр хубаарилжа, мүн нөөсэ жаса элсүүлжэ, тус зоны колхоз, совхозуудта тракторнууд, ашаанай автомобильнууд, уһа зөөхэ автоцистернэнүүд, бусад машинанууд ба барилгын материалнууд нэмэжэ үгтэбэ.

Ган гасуурһаа хохидоһон колхоз, совхозуудай страховой түлбэринүүдые 1991 ондо түлүүлхэ болгохо тухай заабари үгтэһэн, мүн тэрэшэлэн урьһаламжаар абаһан орооһо бусааха болзор хойшолуулһан байна. Эрилтэ хэрэглэмжыень дүүрэнээр хангаха хэмжээгээр орооһото ургамалнуудай үрэһэ хүрэнгөөр эдэ ажахынууд хангагдаха болоо. Ороной бусад регионуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг ажахынуудта түмэр замаар тэжээл зөөлгын тариф 50 процентээр бага болгогдобо.

РСФСР-эй заагдаһан нютагуудта материальна ба финансова бусад туһаламжа баһал үзүүлэгдэхэ юм.

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

БҮТЭЭМЖЭТЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

Россин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. С. Силаев һаяхан байгуулагдаһан РСФСР-эй Дулдыданги бэшэ профсоюзуудай федерациин (ФНПР) хүтэлбэрилэгшэдтэй түрүүшынхиеэ уулзажа, хөөрэлдэһэн байна. Хойто зүгэй нютагуудай социальна ба экономическа асуудалнуудаар Мурманскда үнгэргэгдэһэн профсоюзай регионууд хоорондын конференци энэ уулзалгын шалтаг боложо үгөө юм.

Ажалшадай хамтын һанамжые согсолхо зуураа, ФНПР-эй хабаадалгатайгаар Хойто зүгэй бүхы хүн зоной хэдэ хэдэн ехэ асуудалнуудые хойшолуулангүй хаража үзэхые конференци союзна, мүн республиканска хуулиин болон гүйсэдхэхы зургаануудта дурадхаһан юм. Тобшолон хэлэбэл, салин хүлһэ гуримшуулха, холын Хойто зүгэй нютагуудые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, промышленна эд бараагаар һайнаар хангаха, гэр байра барилгын эршые түргэдхэхэ, социальна инфраструктура хүгжөөхэ асуудалнууд тухай хэлэгдэһэн байгаа. Эрилтэнүүдые ажалшадай хамтын ябуулгануудаар батадхахые оролдожо, ФНПР-эй соведэй президиум июлиин 10—20-ной үдэрнүүдые профсоюзуудай ниитэ нэгэн ябуулгын үдэрнүүд гэжэ соносхоһон юм. Тэрэнэй хэмжээгээр Хойто зүгэй хото городууд болон һуурин тосхонуудта митингнүүд, жагсаалнууд, олониитын бусад ябуулганууд үнгэргэгдөө.

Имэрхүү ябуулгануудые үнгэргэлгэ гээшэ хүсэ хэрэглэхэ гуримаар республикын хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэ ябадал бэшэ,— гэжэ ФНПР-эй түрүүлэгшэ И. Е. Клочков уулзалга дээрэ мэдүүлээ һэн. Правительствада «үлүү» миллиарднууд үгы. Ойрын сагта бии болохоёо байна бэшэ гэжэ элеэр ойлгохо зуураа, Россин профсоюзууд Хойто зүгэй хүн зоной эгээл хойшолуулашагүй эрилтэнүүдые дүүргүүлхэ эрилтэ табина. Хойто зүгэй нютагуудай экономико байра дээрэнь материально-финансова ехэ нөөсэнүүдые бэдэржэ олохо арга олгоно: энээнэй тулада предприятинуудта бэеэ даанхай байдал олгохо, гүрэнэй захилые хороохо, орон доторoo сүлөөтэй сэнгүүдээр, мүн тэрэшэлэн хилын саана зохихо хэмжээгээр ба лицензинүүдээр һэлгэгдэдэг валютаар продукциин зарим хубиие худалдаха эрхэ тэдэнэртэ олгохо хэрэгтэй.

Социально-экономическа талаар Россин правительство ба дулдыданги бэшэ профсоюзууд харилсаа холбоотойгоор хүдэлхэ, хамтаараа баталан абтаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө адли харюусаха зэргэтэй гэжэ И. С. Силаев хэлэбэ. Хойто зүгэй арадуудай эрилтэнүүдэй үнэн зүб байһые мэдэржэ, тэдэниие бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахаар шэнээр бүридхэгдэжэ байгаа республиканска зургаанууд, тобшолон хэлэбэл, Хойто зүгэй нютагуудай социально-экономическа хүгжэлтын талаар гүрэнэй комитет бэлэн гэжэ тэрэ элирхэйлбэ.

Хойто зүгэй арадуудые хохидолдо оруулхагүйгөөр дэлгүүрэй харилсаануудые нэбтэрүүлхэ арга оньһо правительствын зургаанууд ба профсоюзууд хамтын хүсэлэл оролдолгоор зохёохо ёһотой гэжэ Россин правительствын толгойлогшо тэмдэглэбэ. Регионой предприятинуудта финансово-экономическа талаар бэеэ даанхай байдал лаб хангаха, эндэ олзоборилогдодог түүхэй эдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр ба үргэн хэрэглэмжын эд бараагаар адли гуримаар андалдаха ябадалые лаб хангаха хэрэгтэй.

(ТАСС).

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮД ЯАЖА ХҮДЭЛХЭБ?

Һунгалтын һүүлээр 100 үдэрэй үнгэрөөд байхада, июлиин 17-до Москвада республикын парламент районно, городской, поселково ба хүдөөгэй Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй бүхэроссин зүблөө зарлаһан байна. Арадай засагай эгээл үсөөн тоотой аудиторидо зарим тэды дүй дүршэл бии, тэдэниие халан абалсабал, туһатай байха гэжэ һанагдаһан байна. Хүдэлмэриин хараа түсэбүүд тухай хөөрэлдэхэ гээшэ баһал шухала. Нютагай Соведүүд, нютагай өөһэдөө өөһэдыгөө хүтэлбэрилгэ ба нютагай ажахы тухай түрүүшын ээлжээнэй хуулиин проектнүүд баталан абтаха ёһотой ха юм гэжэ зүблөөе нээхэ зуураа, Б. Н. Ельцин хэлэнэ.

Ажалай шэнжэтэй хөөрэлдөөн болобо. Олонниитын дунда гүрэнэй политика бэелүүлдэг хүнүүд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Гол шухалань гэхэдэ, Соведүүдтэ партиин засагаа үгэжэ байхада, тэд энэ засагые бодото дээрэнь үшөө абаагүй байхада, Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд хараа түсэбүүдээ хамтаараа зүбшэн хэлсэхэ ха юм. Эрид хубилалтануудай эрхэ байдалда засагай ба хүтэлбэриин нютагай зургаануудай байгууламжын асуудалнуудые, хүдэлмэриин онол аргануудые хамтаараа тодоруулха, тэдэнэй уялгануудые хизаарлаха хэрэгтэй ха юм.

Хубилган шэнэдхэлгын эрхэ байдалда нютагай Соведүүд эршэмтэйгээр хүдэлхэ, асуудалнуудта шэнээр хандаха зэргэтэй гэжэ үгэ хэлэһэн хүнүүд тэмдэглэбэ. Эндэ нэрлэгдэһэн тоо, баримтануудай удхые ойлгожо абаябди. Россида нютагай Соведүүдэй депутадуудай бүридэлэй 70 процент шэнэлэгдээ. Доодо шатын Соведүүдэй ба тэдэнэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэдэй тушаалнуудта олон шэнэ хүнүүд ерэһэн байна. Совет хүдэлмэриин дүршэл шадабаритай хайшан гэжэ болохоб? Зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэрэйхиһөө тад ондоо байха зэргэтэй Соведүүдэй шэнэ зургаанууд, тэдэнэй президиумүүд хүдэлмэрээ яажа ябуулха болоноб? Соведэй түрүүлэгшэ ба Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ хайшан гэжэ ажаллаха ёһотойб? Соведүүдэй, тэдэнэй саг үргэлжын комиссинуудай, арадай депутадуудай эмхидхэлэй хүдэлмэридэ ямар шэнэ юумэн бии болооб, гүйсэдхэхы ба захирхы зургаануудтай харилсаа холбоонь яажа байгуулагдахаб, ямар бэрхэшээлнүүд гараноб, яажа тэдэнэр шиидхэгдэхэб? Иимэ асуудалнуудаар болоһон үгэ буляалдаан олон ондоо һанамжануудые элирүүлээ, гэбэшье удааржа, нобшоржо яашье болохогүй гэжэ үгэ хэлэгшэд нэгэн һаналтай байба. Ашаг үрэтэй хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй, юуб гэбэл, арадай ёһотой засагай байгуулагдаха хугасаа һаа арадай дүүрэн засагай арга оньһонуудай хэрэглэхэ ябадал дулдыдаха байна.

Нютагуудта гүйсэдхэхы шанга засаг хэрэгтэй, теэд хайшан гэжэ тэрэниие түйлахаб? Россин Федерациин мэдээжэ хуулиин ёһоор, партийна, ажахын гү, али гүрэнэй тушаал шэлэхэ тухайгаа нютагай Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр түргөөр тодорхойлхо зэргэтэй гэжэ хэлэгдээ. Юуб гэбэл, республикада олонхинь иимэ хүтэлбэрилэгшэд болодог.

Гэбэшье доодо шатын Соведүүдтэ хубилган шэнэдхэлгын хэрэгүүдтэ энэ гол хаалта бэшэ. Үгөөрөө бэшэ, харин үнэн дээрэнь нютагуудтахи депутадуудта засаг үгэхэ хэрэгтэй. Тиигэбэл гүрэнэй дээдын зургаануудта засагай ямар хубиие үгэхэб гэһэн асуудал өөрөө шиидхэгдэхэ гэжэ Соведүүдэй хэдэн түрүүлэгшэнэр хэлэһэн байна.

(ТАСС).

Тэжээл бэлэдхэлгэ — бүгэдын хэрэг

ТЕХНИКЭДЭЭЛ НАЙДААГҮЙДЭ АРГАГҮЙ

Ган гасуурта мүнөө жэлдэ манай районой колхоз, совхозууд ниитынгээ адууһа малда 78 мянган центнер үбһэ, зелёнко, 20 мянган тонно шэмэтэ тэжээл, 62 мянган тонно орооһоной сенаж, 2,6 мянган тонно витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ түсэб харааланхай юм. Энэмнай хүнгэн бэшэ хэрэг гэжэ тоолохо шухала. Илангаяа хабарһаа хойшо болоһон хуурай үдэрнүүд ногооной болон тэжээлэй ургамалнуудай ургасада нилээд муугаар нүлөөлөө. Газарай хүрьһэнэй хуурай байһан дээрэһээ ургамалнуудай ургасань ехэл аалидаһан байха юм.

Һүүлэй үдэрнүүдтэ ороһон хура бороогой һүүлээр хүдөө таламнай ногоорон харагдадаг болоо. Нуга сабшалангай ногоон, тэжээлэй ургамалнууд мүнөө яһала һайжаржа эхилэнхэй. Одоол ургаа болоһон юумэеэ гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар хуряажа абахын тула тэжээл бэлэдхэдэг техникээ саг соонь заһабарилжа дүүргэхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай. Хэндэшье нюуса бэшэ, һайнаар заһабарилагдаһан машина, техникэ, тухеэрэлгэнүүд тэжээл бэлэдхэлгэ, силос, сенаж даралга, витаминтай ногооной гурил гаргалга дээрэ үндэр бүтээсэ түйлаха байна ха юм.

Байгша оной тэжээл бэлэдхэхэ кампанида «Зырянский» совхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд (ахамад инженер Н. А. Булгатов) һайн бэлэдхэлтэй хүрэжэ ерээ. Энэ шухала хэрэгые дүй дүршэлөөр баян механизатор, хүдөө ажахын машина, техникэ хадагалдаг талмайе даагша Илья Савельевич Иконников эрхилжэ, нилээд хубитаяа оруулһан хүн болоно. Эдэнэр мүнөө бүхы техникэ, комбайнаа бултыень бэлэн болгонхой. Эндэ үнгэргэгдэһэн шалгалтын дүнгөөр тракторай 6 косилка мүнөөшье сабшалан дээрээ гарахаар бэлэн. 10 тармуур, үбһэ бухал болгодог тухеэрэлгэ, үбһэ тюк болгодог 4 пресс, КСК-100 түхэлэй комбайнууд, үбһэ һурилдаг тухеэрэлгэнүүд заһабарилагданхай байгаа һэн. Иимэ һайн бэлэдхэлтэй совхозой энэшье жэлдэ тэжээлээ шанартайгаар хуряахань лабтай.

«Прибайкальский» совхозой Александр Иванович Бабкинай ударидадаг инженернэ албанайхид мүн лэ энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулһан гэжэ эндэ ерэһээр ойлгохот. Үнгэрһэн үбэл тэдэнэр хүдөө ажахын машина, техникэ хадагалха талмай тухеэрһэн байна. П. И. Горбуновой хүтэлбэрилһэн заһабарилагшадай звено урдаа табиһан хараа зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа гэжэ онсолон тэмдэглэхээр. Эдэнэр тракторай косилкануудые, тармуурнуудые, үбһэ тюк болгодог прессүүдые үни хада бэлэн болгонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ заһабарилагшад тэжээл бэлэдхэдэг комбайнуудаа бэлэн болгожо дүүргэхэнь.

Зүгөөр бүхы юумэмнай хуу һайн гэхын аргагүй байна. «Прибайкалец» колхоз жэшээ боложо үгэнэл даа. Энэ ажахын Эрхилигэй, Карымскиин отделенинүүдтэ байдалынь ехэ муу. Эндэ механизаторнуудаар хүдэлхэ хүнүүд олдохоёо болинхой. Ушар тиимэһээ хоёр отделенинүүдтэ эзэгүй техникэ яһала олон. Энэ шухала асуудалые колхозой правлениин ахамад инженер Н. Н. Григорьевой мүнөө болотор шиидхээгүй байһаниинь харамтай.

Тиимэ дээрэһээ эдэ отделенинүүдтэ мүнөөшье болотор үбһэ хуряаха техникэнь заһабарилагдажа дүүрээдүй. Тэрээнһээ гадуур эндэ хүрьһэ элдүүридэг, тарилга хэдэг машина, тухеэрэлгэнүүдынь ГОСТ-ын ёһоор хадагалаанда табигдаадүй байһаар.

Тиимэһээ «Прибайкалец» колхозойхид түргэлхеэр болоо. Саг хүлеэхэгүйл.

А. ЛОБЫЦИН,
Прибайкалиин РАПО-гой ахамад инженер.

ДЕЛЕГАДУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

… һайжаруулха талаар съезд зохихо шиидхэбэринүүдые баталан абаа. Тэдэниие бодотоор ажабайдалда дэлгэрүүлхэ хэрэг мүнөө тон шухала хүдэлмэри болоно гээшэ.

Съезд дээрэ Буряадай делегадуудай баримталһан хараа бодол, съездын хүдэлмэри, тэрэнэй баталан абаһан зарим шиидхэбэринүүд, мүн партийна ажабайдалай элдэб шухала асуудалнууд тухай өөрынгөө һанамжануудые суглараагшадта хөөрэжэ үгөө. Уулзалгын түгэсхэлдэ коммунистнуудай олон тоото асуудалнуудта Л. В. Потапов харюусаһан байна.

Х. СОКТОЕВ.

Уншагша асуудал табина

ҺҮРИНҮҮДЭЭ НЮРУУЛЖА ҺУРАЯЛ

Һаядаа үзэгдөөгүй ган гасуур энэ хабар, зун болобо гээшэ. Зунай эхиншье бидэнэрэй һанаае заһаагүй: үдэрынь зунай халуун наран хайра гамгүй шараа, һүнинь хүйтэн һэбшээн ургамалые зобоогоо. Тэрэ үедэ хүдөө нютагаар ябахада, нэмжыһэн тала эгээл намарай шарабтар шэнжэтэйгээр харагдаа һэн. Гайтайхан лэ үе саг болоод байгаа... Имагтал июль һарын гараһан хойно бороо хура одоол орожо захалаа.

Эдэ бүхы юумэ харахадаа нэгэ ушар ухаандаа оруулбаб. Хоёр гү, али гурбан жэлэй саана Ивалгын аймагай «8 Марта» колхозһоо сэхэ ургэшаа Сэлэнгын мүльһэн дээгүүр харгыда гараха гэжэ ябахадаа, хэды сомоонуудые хараад, хажуудань ошожо харабаб. Тиихэдэм һүринь оройлогдоогүй, сомоо хаядаг тракторaap бухал бухалаарнь асаржа нялгаад лэ, гэшхээшье, ябталаашьегүй, минии лэ целофанаар хушаад орхижорхиһон байба. Целофан һалхинда хумигдашанхай, нэгэ газарта суглуулһан бухалнууд намарай бороогой уһые сэдатараа «уушанхай» хүхэ бури болонхойнууд байба. Иимэ үбһэ малда үгэхэ гээшэ хайшаа юм? Иимэ үбһэшэд, иимэ малшад 1937 ондо һаа, ёһотойл «арадай дайсан» гүүлэхэ байгаал даа. Би тэрэ онуудта бусаха гэнэ бэшэб, харин үбһэеэ задагай хаяха гээшэ үнэн дээрээ ээртээ, өөрынгөө ажахыда хоро хүргэһэн ябадал болоно бшуу. Эдэ һүринүүдые бодхогшо үбһэшэд өөрынгөө газаа үбһэеэ оруулхадаа, ябтаб байса ябталдагынь мэдээжэ юм ааб даа.

Урдань бидэ үбһэндэ ябахадаа, һүриеэ нюруулхадаа хэдэн хоногой туршада һууһан, ябталһан бухалнуудые шэлэжэ, үе үеэрнь асалжа, сомоо толгойлогшын заабараар эндэ — тэндэ табигша бэлэйбди. Малгай шэнгеэр толгойлуулһан, хормойгоо хүсэд хумиһан сомоо намартаа хэдышье бороогой ороходо, нородоггүй һэн. Үбэлдөө һүри задалхадашни, эгээл орой дээрэхи 10—15 сантиметрынь норожо хүрэнэн байха, харин үлэгшэ бүхы үбһэниинь хүхэ хяаг хэбээрээ байгша һэн.

Минии дурадхал: мүнөө зун үбһэ бэлэдхэхэ үедөө сомоошондо, илангаяа сомоо толгойлогшодто түсхай түлбэри тогтоохо, үбэлдөө үбһэнэй шанарые анхаралда абан, тоосоо хэхэ зэргэтэй. Һүриин оройе целофанаар яажашье хушажа болохогүй! Юуб гэхэдэ, сомоо үшөө «амилха» бшуу.

Мүнөө жэлэй иимэ ган гасуур анхаралдаа абан, тэжээл бэлэдхэхэ үедөө газарһаа гараһан ногоон бүхэниие нэжэдшэлэн түүжэ, хайшаншье гээ һаа, жэл хахадай хоол бэлэдхэхые оролдохо хэрэгтэй. Тэжээлдээ ёһото эзэн шэнгеэр хандаха шухала. 3 жэлэй саана үбэлэй үедэ урда харгыгаар Аргата нютаг ороходоо тарялангай газар дээрэ суглуулагдаагүй һолоомо харахадаа хамта ябаһан нютагайхидтаа «хабартаа энээнэ галдажа хаяад, хойто жэлдэ ган болоо һаань, һолоомо бэлэдхэхэ бригада Алтай руу гү, али Амар тээшэ эльгээхэт даа»,— гэхэдэмни, зүбшөөгөө һэн. Харин хүдөөгэй айл хорёо соогоо үлэһэн үбһэеэшье, һолоомоёошье галдадаггүй гээшэ аабза. Юундэб гэхэдэ — өөрын, үмсын ха юм!

Мүнөө шэнэ ёһо гуримай бэелүүлэгдэжэ байһан үедэ, өөрынгөө ажахын, хизаарай ёһото эзэн болохо гэжэ байһан үедэ хамтынгаа зөөридэ эзэн ёһоор хандаял.

Һүри хаягшадта, илангаяа тэрэниие нюруулагшадта түсхай салин тогтооходоо, Москваһаа гү, али Улаан-Үдэһөө заабари хүлеэнгүй, колхозой правлени, совхозой дирекци шиидхэхэ зэргэтэй. Шара солхооб хайрлажа һууһаар хэды мянганай үбһэеэ бури болгожо һалгаад, малдаа үгэжэ, тэдэнээ шэшүүлжэ ухүүлээд, толгой һүүл хоёрыень тоолоожо һуухаяа болиёл.

Д. ОЧИРОВ,
штатна бэшэ корр.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Тобшо мэдээсэл

ДҮНГЫЕНЬ ХАРАБА

КПСС-эй Загарайн райкомой ээлжээтэ бюро боложо, «Районой политическэ hуралсалай үнгэрhэн жэлэй дүнгүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ.

1989—1990 онуудай hуралсалай жэлнүүдтэ район соо бүхыдөө 152 политическэ hургуули болон политическэ семинарнууд эмхидхэгдэhэн байгаа. Эндэ 2760 хүн хабаадаа. Тэдэнэй 1369-ниинь коммунист. hуралсалай жэл соо КПСС-эй ЦК-гай «Политическэ hуралсалай гуримые хубилган шэнэдхэхэ тухай» тогтоолые бэелүүлхэ талаар хүдэлмэри партиин райком, партийна эхин организацинууд ябуулhан байна. Коммунистнуудай үзэл сурталай-теоретическэ эрдэм мэдэсэ дээшэлүүлхэ гол зорилгоёо бэелүүлхые оролдоо. Энэ hуралсал эмхидхэхэ асуудалнуудта партийна эхин организацинууд ехэ анхаралтайгаар хабаадаа. Шагнагшадай дураар hуралсалай темэ шэлэгдээ. Хэды саг соо шудалха, хайшан гэжэ хэшээлнүүдые үнгэргэхэ асуудалнуудые мүн лэ hурагшад өөhэдөө элирүүлээ. Энэ хадаа тус тогтоолой заабари болоно.

Политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдэй гол зорилгонь гэхэдэ, hуралсалай методическа хэрэгсэлнүүдээр хангалга болоhон байна. Мүн hуралсалай түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ, тарааха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаа. hуралсалые ажабайдалтай, коллективэй бэелүүлхэ зорилгонуудтай холбохо талаар урагшаа алхам хэгдээ. Партийна документнүүдые гүнзэгыгөөр шудалха хэрэг баhал муу бэшээр табигданхай. Политическэ бүхы hургуулинуудта КПСС-эй ЦК-гай Платформын, Уставай проектнүүд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдээ. РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй, нютагай Соведүүдэй арадай депутадуудые hунгаха hунгалтын асуудалнууд зүбшэгдөө.

Жэлэй туршада хэшээлнүүдээ hайнаар эмхидхэжэ шадаhан, hуралсалай шанар дээшэлүүлhэн пропагандистнар олошороо, Тэдэнэй тоодо Онохойн модоной комбинадай В. И. Соболев, В. В. Михайлов, Хандагатайн леспромхозой Д. Б. Бадмаев, Шулуутайн леспромхозой Л. Н. Афанасьева, Эрхиригэй совхозой И. А. Тулохонов болон бусад ороно. Тэдэнэй мэргэжэл, бэлиг шадабари дээшэлүүлхэ талаар хүдэлмэри хэгдэнэ. Пропагандистнар саг үргэлжэ районой хүтэлбэрилэгшэдэй, арадай депутадуудтай уулзажа байдаг. Марксизм-ленинизмын университедэй филиалда тэдэнэр мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг.

Онохойн модоной комбинадта, Шэнэ-Бэрээнэй заводто, Шулуутайн леспромхоздо, Ташалангай дунда hургуулида hуралсал hайнаар, эмхитэйгээр үнгэргэгдөө гээд партиин райкомой бюро тэмдэглээ.

Гэхэтэй хамта политическэ hуралсал хубилган шэнэдхэлгэ үшөөл hулаар хэгдэнэ. Партида, орон доторнай боложо байhан үйлэ хэрэгүүд энээндэ нүлөөлнэ. Зарим нэгэн хэшээлдээ ябанагүй. Зарим партийна организацинуудта энэ зүбшэн хэлсэгдэнэгүй, коммунистнуудта эрилтэнүүд шангаар табигданагүй. Хэшээлнүүдые хэдэн дахин хойшолуулха ушар үзэгдөө гээд партиин райкомой бюро тэмдэглээ. Бага парторганизацинуудта пропагандистнуудаар хүдэлхэ хүнүүд олдоногүй.

Тэрэшэлэн Асагадай, Тайлсын совхозуудта hуралсал хуушан янзаар үнгэргэгдөө. Партиин райкомой, зарим парткомуудай методсоведүүд hуралсалай hүүл багта хүдэлмэриеэ hуладуулаа. Пропагандистнарта методическа туhаламжа муугаар үзүүлэгдээ.

Комсомолой политическэ hуралсалда баhал шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон, hуралсалай шэнэ онол муугаар бэдэрнэ. ВЛКСМ-эй райкомой секретарьнар пропагандистнарта туhалнагүй шахуу.

Эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахыень партиин райкомой парткабинедые даагша С. Ц. Санжиевада партиин райкомой бюро заагаа. Мүн партиин райкомой үзэл сурталай таhаг энэ талаар хүдэлмэриеэ hайжаруулха ёhотой гээд хэлэгдээ. Түгэсхэлдэнь бэрхэ пропагандистнарта КПСС-эй райкомой Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

В. БУДАЖАПОВ.

Улаан-Үдын авиационно нэгэдэлэй үйлэдбэриин-экономическа hуралсалай талаар методическа таhаг «Арендэ» гэhэн hонирхолтой наада үнгэргэбэ. Энэ наадан нэгэдэлэй цехүүд болон таhагуудай начальнигуудай hуралсалай hүүлшын шата болоhон байгаа.

ҺОНИРХОЛТОЙ НААДА ҮНГЭРГЭБЭ

Наадые авиационно үйлэдбэриин кадрнуудай эрдэм мэдэсые дээшэлүүлдэг Түбэй институдай Эрхүүгэй филиалай багшанар А. Б. Пятова, И. А. Гришаков, филиалай директор Э. Б. Яроцкий гэгшэд үнгэргөө юм.

Наадан хоёр шата болгогдожо хубаагдаhан байба. Нааданда хабаадагшад тус тустаа 8 хүнhөө бүридэhэн 5 команда болоод, ондо ондоо аудиторинууд соогуур тараба. Команда бүхэн арендэ гээшые ямараар ойлгоhоноо тайлбарилжа үгэхэ даабаритай байhан юм. Командын гэшүүд оролдолго, үүсхэл гарган хүдэлмэрилөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Команданууд сугтаа сугларжа, түлөөлэгшэ бүхэниинь өөhэдынгөө хүдэлмэритэй танилсуулаа.

Нааданайнгаа хоёрдохи шатада командын гэшүүд арендаторнууд боложо, арендэ үгэгшэдтэй, экспертнэ комиссиин гэшүүдтэй хэлсээ баталха ёhотой байгаа.

Транспортна цехэй нормировщик Л. Тарасовай «5-дахи сахариг» гэhэн командын баталhан хэлсээн эгээл болохотой байгаа гэжэ комисси тэмдэглэбэ. Энэнь гайхалгүй. Юундэб гэхэдэ, транспортнигууд арендэнэ подрядай гуримтай үнинэй танилсажа эхилэнхэй байгаа бшуу.

Нааданда хабаадагшад олон шэнэ, туhатай юумэ ойлгожо абаабди гэжэ hанамжануудаа хубаалдахадаа тэмдэглэhэн байха юм. Иимэ наадан ашаг үрэтэй байхаhаа гадна, материал гүнзэгыгөөр шудалхада аргагүй туhатай, ехэ нүлөөтэй байба. Хүдэлмэришэн бүхэнэй иимэ hургуули гараа hаань, hайн байгаа гэжэ нааданда хабаадагшад наада эмхидхэгшэдтэ дурадхаа.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

АНХАНАЙХИҺАА ЕХЭЭР

Промышленна предприятинуудта хахад жэлэй дүнгүүд согсологдожо, саашанхи зорилгонууд хараалагдана. Холбоолжоной шулуун нүүрhэнэй уурхайн коллектив даабаринуудаа хэзээдэшье саг болзортонь дүүргэдэг юм.

Шулуун нүүрhэ малтан абаха, валова продукци үйлэдбэрилхэ, ашаа тээхэ талаар түсэб сүм бэелүүлэгдээ.

Продукци худалдаха талаар түсэбөө 102,2 процент дүүргээ. Нэгэ хүнэй хэhэн хүдэлмэриин хэмжээе абаад харахада, анхан хараалагдаhанhаа нилээн дээгүүр байба.

Барилгын талмайнууд дээрэ

ҺУРГУУЛИ БАРИГДАНА

Железнодорожно районой 1905 оной революциин нэрэмжэтэ үйлсэдэ үнгэрэгшэ жэлэй август соо шэнэ барилга эхилжэ, эндэхи хүн зоной анхарал татаа hэн. Энэмнай «Жилгражданстрой» трестын барилга-хабсаралгын 4-дэхи управлениин барилгашад шэнэ дунда hургуулиин байшан бодхоожо эхилhэн байгаа ха юм. Социально-соёлой иимэ объектнүүдэй барилгын унжагайруулагдахада, хүн зон гайхадаггүй hэн. Харин тус hургуулиин байшангай түргэнөөр баригдахада, тэдэнэр магад, гайхажашье болоо. 1266 hууритай энэ hургуулиин байшангые А. А. Рязановай хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив бодхооно.

— Байгша оной эсэс багаар hургуулиин барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада тушааха гүрэнэй захил үгтэнхэй. Тус объектые хараалагдаhан саг болзортонь ашаглалгада тушааха арга боломжо бии. Гүрэнэй захилда оруулагдаhан хадань, барилгын материалнуудаар, бусад нөөсэнүүдээр яhала гэмгүй хангана. Зунай үедэ барилга-хабсаралгын эхэнхи хүдэлмэри хэхэ зорилготойбди,— гэжэ бригадирай орлогшо В. П. Белых хэлэнэ.

Барилга дээрэхи байдалтай танилсаад байхада, тэдэнэр даажа абаhан объектээ саг соонь ашаглалгада тушаажа шадаха гэжэ hанахаар. Һургуулиин сметнэ үнэ сэн гэхэдэ, 2 миллион 113 мянган түхэриг болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ бригадын коллектив 290 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хээ hэн. Харин байгша оной эхинhээ 752 мянган түхэригэй барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэжэ, хахад жэлэй түсэб сүм бэелүүлээ. 32 хүнhөө бүридэhэн энэ бригадын коллектив барилга түргэдхэхэ зорилготойгоор хоёр халаанда хүдэлхөөр түсэблэнэ. Тэрээнэй тула барилгын материалнуудаар хангалгые hайжаруулха хэрэгтэй. Энэ бригадын шулуушадай звено hайнаар хүдэлнэ. Шулуушад Баир Чагдуров, Владимир Путилов, Андрей Андреев гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, олоной дундаhаа шалгарна. Хабсаргагшад Ринат Исхаков, Евгений Боков гэгшэд халаан бүриин даабари үлүүлнэ.

А. А. Рязановай бригадын хүдэлмэреэ дүүргэхэдэ, эндэ штукатур-шэрдэгшэд ажаллажа эхилхэ.

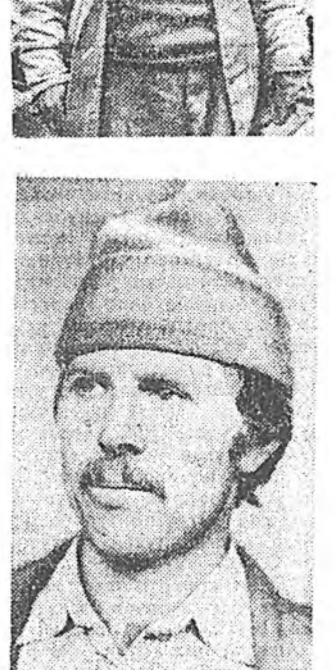

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: hургуули баригдана; гагнууршан М.-Ж. Дабажалсанов; хабсаргагша В. Белых.

В. ГАРМАЕВАЙ фото.

Совет орон дотор

«НОГООНТОНОЙ» ХҮДЭЛӨӨН

БАКУ. Азербайджанай ниислэлдэ «ногоонтоной» республиканска хүдэлөөнэй зохёон байгуулгын конференци боложо үнгэрбэ. Оршон-тойронхи байгаалиингаа ариг сэбэрэй болон хүнэй элүүр энхын түлөө тэмсэлдэ өөрыгөө зорюулха гэжэ шиидэгшэдэй тоодо багшанар болон эрдэмтэд, Госкомприродын болон ариг сэбэрэй эпидемиологическа станциин хүдэлмэрилэгшэд, студентнүүд ороно. Республика дотор экологическа байдал гуримшуулан тогтоохо, байгаали хамгаалха талаар хуули ёhонуудые гуримшуулха, уласхоорондын эрилтэнүүдтэй тэрэниие адли болгохо зорилгонуудые ниитын хүдэлөөн урдаа табина.

МЕДИЦИНЫН ТҮБЭЙ БАРИЛГАДА

БРЯНСК. Радиологическа медицинын республиканска түбэй барилгада, тэрэниие түхеэрэлгэдэ союзна бюджедhээ дүшэн миллион инвалютна түхэриг мүнгэн зөөри hомологдобо. 1993 ондо ашаглалгада тушаагдаха комплексын бүридэлдэ 350 оротой стационар, халаанай туршада 600 хүниие хангаха поликлиникэ ороно. Чернобыльско АЭС-тэ болоhон авариин хойшолонгуудhаа боложо, радиоактивна бузарлалгада ороhон районуудhаа хүнүүдые таби гаран машинаар энэ поликлиникэдэ асарха юм.

ХЭМЭЛ БОРООГОЙ АШААР

АЛМА-АТА. Балхаш шадарай сул губиhаа үлеэдэг бүлеэн hалхин энэ жэлдэ түрүүшынхиеэ Казахстанай баруун-урда районуудта хохидол ушаруулбагүй. Заншалта халуун hалхинда хэмэл бороо hаад ушаруулаа. «Кубань», «Фрегат», «Днепр» түхэлэй табан зуу гаран агрегадууд эндэ хабарhаа эхилжэ хүдэлнэ. Тэдэнэй зариманиинь ямаршье элшэ хүсэ хэрэглэнэгүй. Газарай нюруугай үндэр-намтар болодог байhаниие шадамараар ашаглаhанай ашаар соргонуудтань дараса дурандаа бии болодог байна.

«СПОНСОРНУУДТА НАЙДААШЬЕ ҺАА...»

МИНСК. Энэрхы сэдьхэлэй болон элүүр энхын совет жасын Минскэ отделенидэ городой ганса бэе, инвалид хүнүүдтэ халуун эдеэ хубаажа үгэхэ албан ёhон түргэнөөр, hарын туршада эмхидхэгдэбэ. Эдэбхитэд хубиин таксинуудай кооператив эмхидхэбэ. Жасын дэргэдэ тэрэнэй hүлдэ тэмдэг доро хүдэлжэ, зарим тэдэы хүнгэлэлтэнүүдые абадаг хадаа кооперативай жолоошод hарадаа хоёр-гурба дахин түлөөhэгүйгөөр хэдэн часай туршада обедүүдые зөөхэеэ арсадаггүй. Эдеэ хоолдо гаргашалагдаhан мүнгэн зөөриин зарим хубиие жаса өөhэдөө олодог. Юуб гэхэдэ, жасын дэргэдэ ажахын тоосооной үйлэдбэриин түб байгуулагданхай. Эндэ инвалидуудай коляскануудые, электронно орёо бэшэ түхеэрэлгэнүүдые хэдэг, хямда хубсаhа оёдог.

ТҮРҮҮШЫН ЛИЦЕЙ

КАЗАНЬ. Арадай эрдэм hуралсалай талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй шиидхэбэреэр эндэ нээгдэhэн түрүүшын лицейдэ hурагшадые абажа эхилэнхэй. Техническэ мэргэжэлэй энэ шэнэ hургуули химическэ предприятинуудта хүдэлхэ хүдэлмэришэдые бэлдэхэ юм. Хоёр жэл hураhанай hүүлдэ лицейн шабинар дунда эрдэмтэй ба мэргэжэлтэй болохо. Удаадахи шатада дээдэ мэргэжэл шадабаритай хүдэлмэришэн болохо, инженернэ эхин бэлэдхэл гараха юм. Тус hургуулиие дүүргэгшэд тусхай программануудаар институдта hуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, инженерэй диплом хамгаалха аргатай.

ШЭНЭ ГАЗАРТА

АМАСИ (Армениин ССР). Шэнэ газарта түбхинэhэн оёдолой үйлэдбэриин нэгэдэлэй фабрика продукци гаргажа эхэлэнхэй. 1988 оной декабрьда газарай хүдэлхэдэ ехэ hандаралда ороhон предприяти ондоо газарта нүүхэ баатай болоо hэн. Айкер тосхондо нютагай Совет уужам ехэ байра тэдэнэртэ үгэhэн байгаа. Оёдолшод мүнөөнэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдые тэндэ тодхоо hэн. hайн, тааруу зохид зүйлнүүдые оёжо эхилээ. Арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэтэй гансашье холбоотой бэшэ, мүн hандаралда ороhон нютагуудта ажаhуудаг хүнүүдые ажалтай болгохо шухала асуудалые шиидхэхэ талаар худөөгэй райондо шэнэ фабрика туhална.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиие үг...

ДЭЛГҮҮРЭЙ ЭКОНОМИКО—УРАГШ... АЛХАМ ГҮ, АЛИ САГАЙ ЭРИЛТЭ...

«ГУРИМШУУЛАГДАДАГ дэлгүүрэй экономикодо Буряадай АССР-эй оролгын хараа бодол тухай» асуудалые республикын парламентын хоёрдохи сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулха шиидхэбэри республикын Верховно Соведэй Президиум лэя баталан абаба. Энэ хараа бодолые бэлдэхыень Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгагдаа. Тиихэдээ ниитын hанамжануудые гүнзэгыгөөр шэнжэлхыень, эрдэмтэд болон мэргэжэлтэдые энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гээд дурадхагдаhан байха юм.

Редакци иимэ шэнэ гаршаг нээхэдээ, бүхы уншагшадые энэ хөөрэлдөөндэ хабаадахыень урина. Таанадай hанамжанууд, гуримшуулагдадаг дэлгүүрэй экономикодо орохо асуудалнуудта хандаса гол хараа бодолые зохёон бэлдэлгэдэ хараада абтаха юм гэжэ үшөө дахин hануулнабди.

Түрүүшын статьягай автортай таанадые танилсуулая. И. Т. Павлов хадаа республикын элитэ экономистнуудай нэгэниинь болоно. Верховно Соведэй нэгэдэхи сесси дээрэ тэрэ Түсэблэлгын, бюджетно-мүнгэн hангай ажал ябуулгын, сэнгүүдые нарижуулгын, экономическа реформо бэелүүлгын ба ажалай нөөсэнүүдэй асуудалнуудай талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшээр hунгагдаа hэн. Тэрэ экономикын эрдэмэй кандидат байhан тула экономикын асуудалнуудай талаар хэдэн үндэhэн шухала шэнжэлэлгэнүүдые, тэрэ тоодо өөhэдөө өөhэдыгөө хүтэлбэрилгэдэ ба өөhэдынгөө олоhон мүнгөөр өөhэдыгөө хангалгада республикаяа оруулха хараа бодол зохёоhон хүн юм.

Иосиф Терентьевичэй хүтэлбэрилдэг саг үргэлжын комисси мүнөө үедэ экономическа реформо бэелүүлхэ талаар хэдэн хуулиин проектнүүдые бэлдэжэ байна.

НЕДОНДО ЖЭЛЭЙ хоёрдохи хахадhаа манай орон дотор улам үргэнөөр hүжэржэ байhан экономическа доройтон уналга бүри гүнзэгыржэ байна: саарhан мүнгэнэй үнын уналга 15—20 процентээр дээшэлээ, тиигэжэ үйлэдбэриин хүгжэлтэ доошолоо. Арад зоной hүудал байдалые дары түргөөр hайжаруулха, экономическа хүгжэлтын бэрхэшээлнүүдые гаталан дабаха, үйлэдбэриин эршэ дэлисые хүгжөөхэ арга олгоhон экономико гуримшуулгын таарамжатай hайн арга мүнөө үгы байна гэжэ СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ Н. И. Рыжковой хэhэн «Оронной экономическа байдал ба гуримшуулагдадаг дэлгүүрэй экономикодо оролгын хараа бодол тухай» элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ элирхэйлэн гэршэлнэ. Гэбэшье мүнөө правительствын ежал ябуулгануудай ашаг үрэ багатай байха үедэ асуудалые иимээр табиха шухала: юрэнхыдөө экономико аршалан абарха арга бии гээшэ гү? Хэрбээ бии юм hаа, тэрэнэй удхань ямар бэ?

Манай hанахада, мүнөө дээрээ иимэ арга бии, тэрэ оронойнгоо бүхы экономикые дэлгүүрэй харилсаанудта хурдан түргэнөөр үргэлжэ дээрэнь оруулалгада сэхэ хабаатай. Сэхыень хэлэхэдэ, хубилалтануудые удаа дараалан бэелүүлхэ саг алдагдаhан байгаа. Үргэлжэ дээрээ бэшэ, харин зарим хубилалтануудые бэелүүлгэ аша үрэ багатай байна гээд Венгри болон Югослави мэтын оронуудай дүй дүршэл гэршэлнэ.

Мүнөө СССР-тэ дэлгүүр үгы юм. Урьhаламжануудай (мүнгэн hангай) ба үнэтэ шухаг саарhанай дэлгүүрнүүд, хүдэлмэриин хүсэнэй эмхидхэгдэhэн дэлгүүр үгы байhаар. Үйлэдбэриин шэглэлэй эд бараанай дэлгүүрэй орондо материально-техническэ нөөсэнүүдые жасын гуримаар хубаарилгын хуушанай ёhо гурим хүсэндөө байhаар. Тиимэhээ дэлгүүрэй харилсаануудые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлхэ гээшэ арадай ажахын бүхы hалбаринуудта хабаатай хүсэн түгэс дэлгүүртэ орохо гэhэн удхатай. Энэ ябуулга революционно шэнжэ шанартай байна. Юундэб гэхэдэ, ажахы эрхилэлгын дэлгүүртэ хабаагүй ёhо гурим усадхажа, тэрэнэй орондо тон шэнэ гурим тогтоохо гээд хараална.

Хоридохи зуун жэлэй hүүлэй үеын дэлгүүр хадаа мүнөөнэй хүгжэлтэ дэбжэлтын үрэ дүн болоно. Тэрэ эмхидхэлэй ба мэдээсэлэй хүсэн түгэс байгууламжануудта түшэглэнэ. Зүндөө хүгжэдэг сүлөөтэ дэлгүүрhээ гол илгаань хоёр шэнжэтэй: нэгэдэхеэр, энэ хадаа гол түлэб бии байгаа эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые найдамтайгаар лэб худалдаха дэлгүүр мүн (захилаар, хэлсээнүүдэй үндэhөөр, гүрэн худалдажа абаха аабза гэhэн тоосоонуудые хараада абажа); хоёрдохёор, энэ хадаа саарhан мүнгэнэй эрьесын ёhо гуримаар гэхэ гү, али гүрэнэй мүнгэнэй-урьhаламжын эдэбхитэй политикые хараалhанай үндэhөөр бэелүүлэгдэдэг ёhо гуримые хангадаг дэлгүүр мүн. Ондоогоор хэлэбэл, хүгжэлтэ дэбжэлтын дэлгүүр ажахын байдалые бүхы дээрэнь гуримшуулжа шададаггүй байна. Мүнөөнэй ажал ябуулга ниитын хүтэлбэрилгын олон шататай гурим бүридүүлээ. Эндэ дэлгүүрэй зүйлнүүдтэй хамта «трестнүүдэй түсэбэй үндэhэнhөө» уламжалан гараhан капиталис менеджемент, экономикын хэрэгүүдые гүрэнэй зүгhөө гуримшуулгын нүлөө ехэтэй арга гурим, ниитын хүтэлбэриин үрэ түгэс түхэл шэнжэнүүд (профсоюзууд, хэрэглэгшэдэй нэгэдэлнүүд) хүсэндөө байhаар. Тиигэжэ ниитын хиналтада ородоггүй дэлгүүр үгы юм.

Эдэ бүгэдэhөө уламжалан, дэбжэлтын дэлгүүр ажахые түсэбэй ёhоор хүгжөөхэ ехэ арга боломжо олгоно бшуу.

Дэлгүүрэй хуули ёhон таарамжатай байhан дээрэhээ үнэ сэнгэй ба эд бараанай-мүнгэнэй харилсаануудай хуули ёhын сахигдадаг газарта хаа хаанагүй бэелүүлэгдэдэг гээшэ. Тэрэнэй онол арга ямар бэ даа хизаарлагдаhан hалбарида бэелүүлэгдэхэ гү, али бүхы экономическа байдалда сэхэ хабаатай байна. Түрүүшын ушарта үмсын гү, али нютагай дэлгүүрнүүд тухай (эд бараанай ба үйлэдбэриин эрхэ нүхэсэлнүүдэй талаар гэхэ гү, али газар дайдые ниилүүлэн нэгэдүүлгын талаар) хоёрдохи ушарта — «сүлөөтэ дэлгүүрэй экономикын» ажахы эрхилэлгын гурим болохо дэлгүүр тухай хэлэгдэнэ. Материальна үнэтэй шухаг баялигуудай ба хүдэлмэриин хүсэнэй, зөөри зөөшын эрхэнүүдэй ба ажалаар хангалгын хоорондохи хүдэлөөнэй харилсаае таарадуулдаг дэлгүүрнүүдэй орёо нарин гурим болоно.

Дэлгүүр хадаа нэн түрүүн ажахын байгуулалтын орёо нарин зүйл байhан дээрэhээ hэлгэдэшэгүй шухала удха шанартай юм. Ниитын үйлэдбэридэ байгуулалтын талаар хүрдан түргэн хубилалтануудай болоходо, дэлгүүр ушар байдалай хубилалтануудта, социальна зүрилдөөнүүдтэ нүлөөлдэг байна. Үргэдэжэ байhан хубилалтануудые уридшалан хараха, сүлөөтэ дэлгүүрэй онол аргын бэелүүлэгдэдэгhээ урид тэрэниие мэдэрхэ гээшэ иимэ үзэгдэлнүүдые зайсуулан сараха ори ганса арга болоно. Энэ хадаа дэлгүүрые нүлөө ехэтэйгээр гуримшуулгын гол удха мүн.

Сүлөөтэ дэлгүүрые захиргаанай ёhо гуримаар хашаха hэдэлгэнүүд тэрэнэй бүрин бүтэн байлгые hандаргаажа, эсэсэй эсэстэ тэрэниие буруу hүргэдэг. Нэгэдэхеэр, дэлгүүр «hүүдэртэ» экономикодо, предприятинуудай тушаалтад болон үмсэ хүнүүдэй хоорондохи ёhо бусын холбоондо нэбтэрдэг байна. Хоёрдохёор, тусхай экономикын hалбарида эд бараанай-мүнгэнэй харилсаанууд доройтон муудажа, тэдэниие буридхэлэй шатада оруулдаг. Үйлэдбэриин ба хэрэглэмжын хоорондохи харилсаануудта юумэнэй үнэ сэнгүүд хэлбэришэгүй гаргаша ехэтэй, урьhаламжа ёhын тэдысэ болодог, мүнгэнэй эрьесэ бодото байдалые hали-буляар харуулдаг гээшэ. Гурбадахяар, эд бараанай-мүнгэнэй тэнсүүриин хазагайруулагдалга, ажахын холбоонуудай бата бэхи байлгын хангалтагүй бололго экономическа харилсаануудта бартерна шэнжэ олгодог. Дүрбэдэхеэр, мүнгэнэй үнэеэ бууралга мүнгэнэй харилсаае удаа дараалан буруу hүргэдэг, тиигэжэ зарим хубяар hурагүй аша үрэ багатай бартерна харилсаагаар hэлгэгдэдэг. Табадахяар, захиргаанай сэнгүүдые тогтоохо­до, али бүхы талын аша туhа хараада абтадаггүй. Хангалтагүй байдалда ороhон тула продукциингаа шанар доошолуулдаг, али бүхы юумээр хангалгын болзорые таhалдуулдаг гү, али тэдэнэй түлөө түлбэринүүдые hаатуулдаг байха юм.

Дарагдашаhан дэлгүүртэй ажахыда хабаатай эдэ болон бусад олон түхэл шэнжэнүүд совет экономикын таhаршагүй хубинь болодог гээшэ. Тиимэhээ манай орон дотор гэмгүй hайнаар хүдэлдэг дэлгүүрые hэргээхэ зорилго табигдана. Энэ зорилгые шиидхэлгын орёо хүшэр байлга ажахые албадан захиралгын эрхэ байдалда тохёолдоhон үйлэдбэриин байгууламжануудтай зүрилдэжэ, дэлгүүрые гуримшуулгын үүргэ дээшэлүүлгэтэй нягта холбоотой байна. Тэнсүүриеэ алдаhан ушарые дэлгүүр улам элеэр харуулдаг юм. Гэхэтэй хамта эдэ бүгэдые гаталан дабахын тула ехэ саг хэрэгтэй. Магад эдэ бүгэдэ хангалтагүй үйлэ хэрэгүүдые үүдхэхэдээшье болохо байна.

Мүнөө дэлгүүртэ оролгын хэдэн арганууд мэдээжэ.

Нэгэдэхинь — энэ үедэ реформые саг зуура зогсоожо, экономико уридшалан hэргээлгые тогтууритай болгохо хүдэлмэри ябуулаад, арбан гурбадахи түсэбтэ табан жэлдэ реформо hэргээлгын үедэ дэлгүүрэй онол аргануудые хэрэглэхэ шухала. **Хоёрдохинь** — тэрэниие «паллиативна» гээд тодорхойлжо болоно. Тэрэ үрдилдэн мүрысөөнэй дэлгүүрые нэбтэрүүлгэдэ үндэhэлхэ ёhотой. Тиихэдээ мүнгэн hангай тогтууритай бололгын, эд хэрэглэмжын дэлгүүрэй хэрэгүүдые hайжаруулха талаар hайн үрэ дүнгүүдэй түйлагдахые хүлеэжэ байнгүй, энээниие нэбтэрүүлхэ шухала. Тиихэдээ экономическа хүтэлбэрилгын түбэй зургаануудта хуулита бэшээр абтаад хэрэглэгдэжэ байhан ойрын ерээдүйн экономическа политикын хараа бодолые энээндэ шэглүүлхэ хэрэгтэй. Экономическа эрьесын хубаарилгын хараа бодолые хоёр хуби болгожо хубаарилха тухай эндэ хэлэгдэнэ — түсэбэй ёhоор хүтэлбэрилгын ба дэлгүүрэй. **Гурбадахи**—онол аргань ямар юумэндэ үндэhэлнэб гэхэдэ, гүнзэгы үндэhэ баримтатай сэнгүүдые, валюта агсалгые тогтоонгүй, дэлгүүрэй арга бэелүүлэгдэхэгүй байна. Тиимэhээ юумэнэй сэнгүүдые тогтоолгодо, мүнгэнэй эрьесэдэ гүнзэгы ехэ хубилалтануудые хэнгүй, дэлгүүртэ орохо гээшэ бүтэхэгүй хэрэг лэ.

Мүнөө үедэ дээрэ хэлэгдэhэн түрүүшын хоёр онол арга бэелүүлжэ шадахагүй байнабди. Ондо ондоо hанал бодолнуудтай байбашье, тэдэниие нэгэ юумэн нэгэдүүлнэ: юумэнэй сэнгүүдэй харилсаануудай бүхы гуримые үндэhөөрнь хубилгангүй, дэлгүүртэ орожо шадахагүйбди. Юумэнэй сэнгүүдые тогтоолгын гү, али мүнгэнэй эрьесын гү, али финансын ямар нэгэн институдуудые байгуулха бэшэ, харин юумэнэй сэнгүүдэй харилсаануудай гурим тогтоохо хэрэгтэй. Гэхэтэй хамта дэлгүүртэ оролгын правительственна хараа бодол ямараар зохёогдонхойб гэхэдэ, шууд сэхэ хубилалтанууд эндэ институдуудые хубилган шэнэдхэлгэдэ бэшэ, харин ажал хэрэгүүдэй хэмжээнэй талада (юумэнэй сэнгүүдэй хэмжээнүүдые, арадай ажахыда, хүн зоной гарта, нөөсэлэлгэдэ байhан мүнгэ зөөриин хэмжээе хубилгалга) хабаатай байна. Хэдэн арбан жэлэй урда тээ албадан захиралгын байгуулалтада тааруугаар зохёогдоhон юумэнэй сэнгүүдэй харилсаануудай бүхы гурим хубилгагдаха зэргэтэй.

Эд бараа үйлэдбэрилгын харилсаануудай бүхы гуримые шууд сэхээр шэнэдхэн хубилгабал, юумэнэй сэнгүүдэй холбоонуудай болон тэнсүүринүүдэй шэнжэ шанарые хубилгабал, дэлгүүртэ орожо болохо юм гэhэн ушарта манай дурадхаhан онол арга таарамжатай. Энэнь сэн ба мүнгэн гэхэ мэтын юумэнэй сэнгүүдэй түхэл шэнжэнүүдтэ түбхын түрүүлэн горитой ехэ хубилалтануудые оруулхые хараална. Сэнгүүдые хубилгахаhаа, тэрэшэлэн мүнгэнэй эрьесые хубилгахаhаа гадна, налог тохолгые хубилгаха, гүрэнэй зөөри үргэнөөр худалдаха, гүрэндэ хабаагүй экономикын сектор байгуулха, нөөсэлэгдэhэн мүнгэнэй хэмжээнүүдые эрид хорооохо гээшэ шухала удха шанартай. Тиихэдээ тус эрилтые гүрэнэй зөөри болон газарые худалдажа абаха талаар эд бараанай дэлгүүртэ хабаадуулха шухала. Энэ хадаа ажахы эрхилэлгые, эд бараанай эрьесые эрид хубилгалгын шухала зүйлнүүд боложо, дэлгүүрэй социально-экономическа ба шэнэдхэн үйлэдбэрилгын байгууламжануудые hэргээхэ үндэhэ hуурита хэмжээ ябуулгануудай гурим тогтоодог юм.

Дэлгүүрэй али бүхы арга боломжонуудта этигэдэг хүнүүдэй дурадхаhанай ёhоор, юумэнэй сэнгүүдые хубилгалгын хэрэгые зүндэнь табижа болохогүй. Рознично, оптово ба гүрэндэ худалдалгын сэнгүүдые, барилгын смэтын сэнгүүдые, гадаадын худалдаа наймаанай сэнгүүдые хаража үзэлгын гуримые нэгэдүүлгэдэ реформо түбхын түрүүн үндэhэлхэ ёhотой. Саашадаа хүтэлбэрилгын эмхидхэлэй-экономическа байгуулалтанууд, дэлгүүрэй харилсаанууд хубилгагдаха зэргэтэй. Энэ үедэ юумэнэй сэнгүүдэй шэнэдхэгдэhэн гуримда орохо байнабди. Ушар иимэhээ «дэлгүүрэй ажал» юумэнэй сэнгүүдые хубилгалгые буруушааха бэшэ, харин «юумэнэй сэнгүүд хубилгагдажа, дэлгүүрэй хүдэлмэри ябуулагдаха» ёhотой.

Юумэнэй сэнгүүдые хубилгалгын орёо шухала хубиие бэелүүлжэ байхадаа, рознично сэнгүүдые тогтоолгые шэнэдхэлгэдэ бүхы хандасаяа хубилгахаар болообди. Мүнөөнэй байгуулалта социальна үнэн зүбэй шэнжэтэй, мүнөө хүсэндөө байhан юумэнэй сэнгүүд манай байдалые тогтууритай болгожо шадаха гэhэн баталамжые шууд сэхээр усадхан зайсуулхаар саг хүрэжэ ерээ. Бодото дээрээ юумэнэй сэнгүүд хүндэрнэ, саарhан мүнгэнэй үнэ унана. 1988—1990 онуудта эдеэ хоолой зүйлнүүдэй талаар бодото...

МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ЭРХИМЛЭБЭД

Манай судна бүтээлгын заводой электро-гагнууршадай дунда мэргэжэлэй талаар конкурс үнгэргэгдэбэ. Дүнгүүдынь иимэ байгаа: нэгэдэхи hуури электро-гагнууршан А. В. Куцев, хоёрдохи хоёр hуури А. М. Матвеев, В. Д. Цыремпилов гэгшэд, гурбадахи hуури А. В. Коробейников эзэлбэ.

…ОВЕДҮҮДЭЙ …ДЭЛМЭРИ

…САГ ГАРТАМНАЙ ГЭЭШЭ ГҮ?

…оной эхэр үргэн де-… [illegible] …эхэ зуура Соведүүдэй, …ведүүдэй гүйсэдкомуу-… …парии албан зургаа-… …хоорондохи харилсаан …а тодорхойлогдохо … Би мүнөө эндэ үсөө-… …нүүдые дурдахамни. …ай барилга-заhабарил-… …сток Хэрэн тосхон соо …ба капитальна заhаба-… …эл бүри хэдэг юм. Тус …бүхы түсэбөө райсове-… …эдкомтой хамта зүбшэ-… …жа үзэдэг. «Бур…граж-…й» трестын нэгэдэл Түн-… …СУ-гай бүхы хүдэлмэ-… …эбүүдые «дээрэhээнь» …барилгын материалнуу-… …ангадаг гээшэ. Шэнэ …үүдые ашаглалгада …дань, районно Соведэй …ом тэрэнииень тушаажа байна. Удаань барилгын …хэгдэhэн тухай гомдол-… …елково Соведтэ оро-…дэг.

…нэгэ жэшээ. Районой …рын-коммунальна ажа-…бари баhал «дээрэhээ» …умэ хэхэ тухай түсэб …район соо хэхэ хүдэлмэ-… түсэб районно Сове-… …эдкомтой тодорхойл-… …эhэй урда тоосодог гэ-… …р байрын-коммунальна …таhаг хүдэлмэриин ду-… …ууд тухай, харгы, хүүр-… …лин байрын гэрнүүдые заhабарилhан тухай

гомдолнууд поселково Соведтэ ородог байна. Районо Соведэй гүйсэдкомой архитектурын таhаг барилга хэхэ газар заажа үгэхэдөө, поселково Соведтэй хөөрэл-дэггүй, зүбшөөлгэ абадаггүй байhан. Энэ муу заншалынь мүнөөшье тэрэ хэвээрээ үлэнхэй.

Гэхэтэй хамта райсоведэй гүйсэдкомой архитектурын таhаг тосхон соо хүүлин бусад хэгдэдэг барилгын хойноhоо хиналта бэелүүлхэ шадахагүйнь эли. Тиимэhээ зарим хүнүүд сарай болон бусад барилга дураараа баржаа, тосхоной шарайе муудуулна. Шэнэ микрорайоной тэрэ таhагай хүшөөлөөр бии болгогдоно. Тэндэнь болбосон түхэлтэй болгол-гын ямаршье хүдэлмэриин уридшалан хараалагдадаггүйнь гайхахаар байдаг. Жэшээлхэдэ, манай тосхондо «Скотимпортын» хүдэлмэришэдэй микрорайон бии болгогдоhон байгаа. Мүнөө тэндэнь эдихэ уhан үгы, 1—1,5 километр холоhоо тэндэхи зон мүнөө уhа зөөжэ байна. Поссовет эндэ зэмэтэй бэшэ гэжэ сэхэ хэлэхэдэ болохо.

Мүнөө, Соведүүдтэ дүүрэнээр засаг үгэхэ тухай хөөрэлдөөнэй боложо байхада, Совет засагай түрүүшын жэлнүүдые дурдахада болоно. Тэрэ үедэ хүтэлбэрилгын аппарадай хүдэлмэриин гол ёhо гуримуудые тодорхойлhон хуулинууд баталан абтаhан байгаа. Тэдэ хуулинууд соонь нютаг нютагуудай Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдкомуудай мэдэлдэ үгтөөгүй hалбариин хүтэлбэрилгын органууд байха ёhогүй гэжэ заагдаhан бэйдаг. Энэнь тон зүб хуули байгаал даа!

Манай республикын hалбари hалбариин министерствэнүүд өөрынгөө hалбариин районуудтахи эмхинүүдтэ ямар захиралта, зүбшэл заабаринуудые, ямар түсэбтэ даабаринуудые үгэнэб гэжэ нютагай Соведууд hайнаар мэдэдэггүй. Үнэн дээрээ тэдэ захиралтануудай болон түсэбтэ заабаринуудыень бидэ, нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомомууд шудалха, шэнжэлхэ, мэдэхэ ёhотой гэжэ hанабди. Эдэ ушарта олон шухала асуудал-нуудые мэдэжэ ядангүй, hайнаар, зүбөөр шиидхэхэ аргатай болохо hэмди гэжэ hананаб. Тодорхойлон хэлэбэл, hалбари hалбариин министерствэнүүд, нютагай Соведүүд зарим асуудалнуудаа олдо ондоогоор шиидхэхээ hанадаг байна бшуу. Минии hанахада, энэ нютагай Соведүүдэй абаhан шиидхэбэри hүүлшын, шиидхэхэ шата болохо ёhотой.

Ямар нэгэ эмхиие хоёр-гурбан ондоо мэдэлдэ оруулха гээшэ тон буруу гэжэ hананаб. Энэ асуудал мүн лэ нютагай Соведүүдэй аша туhада шиидхэгдэхэ ёhотой гэхэ байнаб.

Арад зон «мүнгэтэй hаа — засагтай, мүнгэгүй hаа — засаггүй» гэжэ хэлсэдэг байгаа юм. Эдэ үгэнүүдтэй эбсэхээр байна. Жэшээлхэдэ, гэрэй эзэн эхэнэр мүнгэгүй hаа, юугээрээ юумэ худалдажа абахаб? Зүгөөр сельскэ гү, али сомоной Совет мүнгэгүйгөөр юу хэжэ шадахаб? Юушье хэжэ шадахагүй гэе. Ушар тиимэhээ нютагай Соведууд ямар нэгэ юумэ хэхэ болоходоо Соведэйнгээ харьяата газар дээрэ байдаг предприяти, организаци болон ажахынуудта хандаха болоно. Игэжэ «гүйраншалжа» ябаха ябадалга болюулха ёhотойбди. Гадна нютагай эмхи зургаануудай, предприятинуудай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ табиха эрхэ арадай депутадуудта бии гү? Үгы гэхэдэ болоно. Олонхи ушарта нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудые найдуулhан шиидхэбэри абаад, тэрэнь саарhан дээрээ үлэшэдэг байна.

Мүнөө байрын гэрнүүдые бариха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдадаг болоо. Манай поссовет барилга үргэдхэхэ асуудалда үдэр бүриин анхарал хандуулна. Гэбэшье барилга hайнаар ябуулагдана гэхын аргагүй. Манай районой түбэй эмхи зургаанууд ба организацинууд шэдел зэргээрээ барилга хэнэ.

Нютагай Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрые, нютагай Соведэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрые эмхидхэхэ сессинүүд дээрэ hүнгэнэбди. Энэмнай манай хүдэлмэридэ хүнгэлэлтэ бэшэ, харин дараман болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Сельскэ, поселково, районно Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй тушаал гээшэ огто таарахагүй тушаал гээшэ. Нэгэ асуудал хоёр ондоогоор шиидхэхээ, нэгэ тушаалтаниинь нютагаа тушаалтанинда найдаха, даагаха гэжэ мэтэhэ эхилээд ойлгосогүй юумые олон болно.

Манай поселкодо Совет байгаша оной үбhэ хуряалгые үргэшатайгаар үнгэргэхын түлөө, арад зонойнгоо үхэр малтай, хони хурьгадтай байхын түлөө оролдоно. Тиихэдэ бага бага организацинууд, эмхи зургаанууд, жэшээлхэдэ, хүүгэдэй саадуудай өөрын теплицэтэй болгохо талаар хэмжээнүүд абтана. Хубиин хамhабариин ажахынуудые хүгжөөхэ талаар ажахынуудтай хэлсээнүүдые баталнабди, хүн зондо али болохоор энэ хэрэгтэнь туhалнабди.

Нэн түрүүн ажалай ба дайнай ветерануудта, үндэр наhатай, туhаламжада хэрэгтэй хүнүүдтэ Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр 40 гектар сабшалан заажа үгэбэбди. Тиихэдэ хүн бүхэндэнь 0,5 гектар сабшалан хүртэхэ болоно.

Районоймнай түб — Хэрэнэй бүхы организацинууд, эмхи зургаанууд, предприятинууд колхоз, совхозуудта хэлсээнүүдэй үндэhөөр үбhэ хуряалгада ябалсаха болоод байна. Эдэ хэлсээнүүдэй хэр зэргэ дүүргэгдэдэг байhые поссоведэй гүйсэдком шанга хиналта доро байлгаха зорилго табинхай.

Э. МАШУКОВА,
Түнхэнэй районой Хэрэнэй поссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ХОДОДОО …ИДЭНТЭЙ

…Ленинэй нэрэ бүхы дэл-…жалшадта ехэ дүтөөр, …гөөр үзэгдэдэг юм. …Ленин тухай бэшэhэн …эдэй, уран зохёолшодой …кторнуудай, уран зураа-… болон кинематографи-…ай зохёоhон бүхы юумэн …арад зондо үнэтэй сэн-… hанагдадаг.

…н арбаад жэлэй туршада …Ленинэй образ совет уран …шодой, поздүүдэй бо-…публицистнүүдэй анхарал …ыгөөр татана. Тэрэшэлэн …тухай олон тоото рома-… туужануд, рассказууд, …нүүд ба шүлэгүүд бэшэг-… гээшэ. Энэ талаар го-… юумэн хэгдэнхэй. Зүгөөр …эй ами наhан богонихон-…айгаа hаа, заха хизааргүй …ута байгаа. Тэрэ гүйсэд …похые бэе соогоо багтаа-…IX зуун жэлэй hүүлэй ба …зуун жэлэй эхинэй түүхэтэ …хэрэгүүд В. И. Ленинэй …соо үнгэрөө ха юм. Тии-… бүхы юумэ гүйсэд дүүрэ-… литературада зураглаха …— хүшэршье, шухала-…хэрэг.

…Ленинэй образые үнэн-… зүбөөр харуулхын тула …олон зохёолнууд хэрэг-… болохо.

…н зохёолдо ленинскэ те-… хоёр гол шэглэл тодорон-…ом. Түрүүшын ушарта Ле-… образ юрэнхыгөөр, агуу-…хаалагша, КПСС-ые бай-…гша гээд зураглагданхай … Эндэ жэшээ болгожо, …Маяковскиин «Владимир …Ленин» гэжэ поэмэ нэр-…эр.

…хэдэ нүгөөдэ ушарта түү-…документнүүдтэ болон вож-… портредтэ түшэглэжэ, Ле-… образые гаргадаг юм.

…дэ нэн түрүүн А. М. Горь-… очеркые дурдаха хэрэг-…

…дай аман үгын зохёолдо …н тухай олон тоото дуу-…, шүлэгүүд, онтохон, үль-…үүд дайралдадаг. Вождиин … амиды мэндэ байха үедэ …эн тухай элдэб зохёолнууд …уулагдажа эхилhэн юм. …үнөө сагта вождиин бүхы … наhан тухай уран зохёол-… бэшэгдэнхэй гэхэдэ боло-…

…жэшээ болгон, М. Шагиня-… «Ульяновтанай бүлэ», «Бү-…оссин Нэгэдэхи», «Түүхээр …эта», «Ленинэй дүрбэн хэ-…л» гэhэн үргэн уншагшад-… дэдэжэ зохёолнуудые нэр-…

… Коптелов «Большой за-…», «Возгорится пламя», «Точ-…опоры» гэжэ номууд соо-… Ленинэй агууехэ образ …руулжа шаданхай. Архивай …ументнүүдые, Ленинэй бэшэ-…ые шадамараар хэрэглэжэ, …р иимэ номуудые бэшэхэ …тай байгаа.

…Түрүүшын номдо 1894—1897 …дай үйлэ хэрэгүүд зураг-…дана. Волго мүрэнэй эрье-… ниислэл хотодо революци-…о хэрэг эмхидхэхээ эрэhэн …Пашуу Ленинэй образ гүнзэгы-… харуулагданхай. Социал-…мократическа газетэ гаргаха …ар бэлэдхэл хэжэ эхилhэн, …К. Крупскаяда дурлаhан ту-…нь автор номууд соогоо hо-…рхомоор бэшэнхэй. Романай …жет айхабтар үргэн: үйлэ хэ-…үүд Ульяновтанай бүлэдэ, …рксистска кружогуудта, ва-…ууд, түрмэ соо удаа дараа-… үнгэрнэ. Россида революци-…онно хүдэлөөнэй хайшан гэ-… үргэдэhэн, бэхижэhэн, хү-…лмэришэн ангиин шэнэ шэнэ

отрядуудай тэмсэлдэ оролсоhон тухай уран зохёолшо үргэн дэлисэтэйгээр хөөрэнэ.

М. Прилежаева удаан саг соо бодомжолhонойнгоо hүүлээр Ленин тухай бэшэхэ гэжэ зурхэлhэн тухайгаа хожомынь хэлэhэн байдаг. Автор номоо «Ленинэй ами наhан» гэжэ нэрлэнхэй. Удаань бэшэhэн «Эхин» гэжэ туужа, «Хойто огторгой доро» гэжэ роман хоёроо залуу Ленинэй ажал хэрэгүүдтэ зорюулаа hэн.

«Гурбан неделиин амаралта» гэжэ туужа соонь В. И. Ленинэй хилын саана гарахынгаа урда тээ Уфа ошоhон тухай хэлэгдэдэг.

Совет Ленинианада З. Воскресенскаягай номууд мүн лэ горитой hуури эзэлдэг юм. «Шэмэрүүн шуурган соогуур» гээд нэрлэгдэhэн рассказуудайнь согсолбори дотор ородой түрүүшын революциин үедэ Ленинэй эмхидхэжэ ябуулhан хүдэлмэри тухай hонирхолтойгоор хэлэгдэнхэй. Тиихэдэ «Үглөөгүүр» гэжэ туужань Октябриин революцида зорюулагданхай. «Эхын зүрхэн», «Уулзалга» гэhэн туужанууд соо В. И. Ленинэй эжын гэрэлтэ образ байгуулагдаа. Эдэ туужануудай удхаар уран hайханай фильмүүд буулгагданхай юм.

«Ошохон» газетэ хэблэлдэ бэлдэхэ үедөө В. И. Ленинэй хүдэлмэрилhэн тухай «Бидэ саашаа дабшахабди» гэжэ туужа соогоо Б. Фазин дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ. Шэнэ, социалис оронии зохёон байгуулагша Ленин тухай С. Виноградскаягай «Ленин тухай рассказууд» ба Б. Галинай «Шэнэ байдал баригшад» гэhэн номууд дотор бэшэгдэнхэй юм.

Вождиин Францида, Польшодо, Швейцарида, Скандинавида байhан тухай олон номууд сооhоо мэдэжэ боломоор. Жэшээнь, В. Катаевай «Ханын багахан түмэр үүдэн» гэhэн туужа дурдая.

Октябриин революциин вождиин образ харуулhан номуудые Э. Казакевич «Хүхэ тетрадь», К. Драпкина «Черные сухари» зохёонхой юм.

Дипломат-Ленин тухай гүнзэгыгээр, удха түгэлдэрөөр С. Дангулов «Дипломадууд», «Кузнецкэ хүүргэ» гэжэ романууд, «Признание» гэжэ зүжэг соогоо хөөрэжэ үгэнхэй.

Совет литературын бүхы жанрнуудта Ленинэй образ харуулагданхай юм. Дээрэ дурсагдагша зохёолнуудhаа гадна шүлэглэмэл зохёолнуудые нэрлэхэ шухала. Тиихэдээ А. Твардовскиин «Ленин пешэншэн хоёр», С. Шипачевой «Шушенскэдэхи гэрхэн», С. Михалковой «Ленинэй музейдэ», А. Вознесенскиин «Лонжюмо», Н. Дамдиновай «Минии багша Ленин» гэhэн зохёолнуудые түрүүлэн нэрлэхэ байнабди.

Зүжэгүүдтэ агууехэ вождиин гэрэлтэ образ мүн лэ гүнзэгы тодоор харуулагданхай. Эндэ хэдэн зүжэгүүдые тоолохоло болохо. Тиихэдээ нэн түрүүлэн Н. Погодиной «Буутай хүн», «Кремлиин курантнууд», «Гурбадахи, патетическэ» гэhэн трилоги тухай хэлэе. Саашань В. Поповой «Бүлэ», М. Шатровой «Июлиин зургаан», «Августын гушан. Большевигүүд» гэжэ зүжэгүүдые дурдамаар.

И. ЯРНЕВСКИЙ,
Буряадай АССР-эй эрдэмэй габьяата ажал ябуулагша, хэлэ бэшэгэй эрдэмэй кандидат.

Сэлэнгын районой Загастайн участоково больницын дэргэдэ физиокабинедэй нээгдэhээр багахан саг үнгэрбэшье, нютагай зоной олоороо арглуулдаг газар болонхой. Энэ кабинедтэ медсестра Светлана Цырендоржиевна Цыремпилова хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүй дүршэлтэй медсестра С. Цыремпилова ажал дээрээ.

О. МАРИЕВАЙ фото.

ТАСС: ТОБШО hОНИН

НИЖНИ ТАГИЛ (Свердловско область). Уралай «Тагильский рабочий» гэhэн үнинэй газетын коллектив шэнэ байрада орожо түбхинэбэ. Энэ индустриальна томо түбтэ хэблэлэй байшан ашаглалгада оруулагдаа юм. Дүрбэн дабхар энэ байшангые бариhан жэлнүүдтэ газетын тираж 100 мянганhаа дээшэ болоhон байна. Редакциин хүдэлмэрилэгшэд амяраа кабинедүүдтэй, саунатай, амаралтын таhалгатай болоо. Хэблэлэй байшанда выставкын зал, столово хүдэлхэ, хэблэлэй албанууд түбхинэхэ юм.

КЕМЕРОВЭ. Ханын шабар материалнуудай Мазуровска заводой коллектив полиэтилен хушалтатай хирпиисэ үйлэдбэрилдэг болонхой. Проектээр хараалагдаhанай ёhоор, жэлдэ 75 миллион хэhэг хирпиисэ үйлэдбэрилхэ болоторнь предприятида үшөө гурбан жэл хэрэгтэй болохо гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно.

НОВОСИБИСРК. Областиин журналистнуудай эмхиин бэлдэжэ гаргаhан «Сударыня» гэhэн газетын түрүүшын номернууд «Союзпечатиин» киоскнуудта худалдагдана. Тус газетэ бүхы наhанай эхэнэр уншагшадта зорюулагданхай. Ажабайдалда болоhон hонин ушарнууд, hуудал байдалай асуудалнууд багшанарай, кулинарнуудай болон модельернүүдэй зүбшэл заабаринууд, гэр бүлын ажабайдал долоон хоногтоо нэгэ дахин гараха газетын гол темэнүүд болохо юм.

ТБИЛИСИ. Грузиин ниислэл хотодо дүтэхэнэ оршодог курортын Цхнети гэжэ газарта кино буулгаха дуратай эдиршүүлэй фильмүүдэй уласхоорондын фестиваль үнгэргэгдөө hэн. Манай ороной республиканууд болон гадаадын оронуудhаа тэдэнэр ерэhэн байгаа. Конкурсдо дурадхагдаhан фильмүүд харуулагдаа, ойн карнавал, мультипликациин hайндэр үнгэргэгдөө, хамтын фильмүүд буулгагдаhан байгаа.

НЭРЭ НЭРЭЭРНЬ ДУРСАЯ

«1930—1940-өөд онуудай үедэ ба 1950-яад онуудай эхеэр хардалга гүрдэлгэдэ ороhон хүнүүдэй талаар үнэн зүбыень hэргээхэ нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай 1988 оной июниин 11-нэй тогтоолтой зохилдуулан, үргэлжэлжэ байгаа хүдэлмэриин ашаар Улаан-Үдэ городhоо баригдажа тушаагдаhан удаадахи эрхэтэд сагааруулагдаба:

Бадмаев Дамба-Жамсо (Дамбажап Гатапович), Үхэр-Шулуун hууринда 1895 ондо түрэhэн, «Улаан-Баатар» пароходой матрос;

Дамдинов Юнжап, Захааминай районой Хуртага hууринда 1901 ондо түрэhэн, «Бурятрайтрестын» модошо дархан;

Шиханов Евгений Дмитриевич, Хяагта хотодо 1905 ондо түрэhэн, Сэлэнгын пароходствын хүдэлмэришэн;

Хомутовский Сергей Анисимович, Винницкэ областиин Полонско райондо 1897 ондо түрэhэн, 185-дахи артполкын хамhабариин ажахын бригадир;

Насанов Дондок Ирмигинович, Захааминай аймагта 1885 ондо түрэhэн, лама;

Саренко Иван Петрович, Воронежско областиин Лискинскэ районой Николаевка hууринда 1916 ондо түрэhэн, Улаан-Үдын ЦЭС-эй ахамад мастер;

Ма-Лай-Шаля, Хитадай Арадай Республикын Шаньхдунь провинцида 1885 ондо түрэhэн;

Старков Михаил Иннокентьевич, Подольско областиин Каменец hууринда 1894 ондо түрэhэн;

Сломинский Степан Матвеевич, Одесскэ областиин Ивановка hууринда 1895 ондо түрэhэн;

Бригинский Алексей Никифорович, Полтавска областьдо 1899 ондо түрэhэн;

Орлов-Черкоусов Евгений Михайлович, Верхнеудинскда 1903 ондо түрэhэн, Буркоопсоюзай таhагые даагша;

Ма-Юй-Кэ, Хитадай Арадай Республикын Шаньхдунь провинцида 1888 ондо түрэhэн, Чапаевай нэрэмжэтэ артелиин харуулшан;

Ли-Хуа-Шань, КНР-эй Шаньхдунь провинцида 1903 ондо түрэhэн, «Заря» артелиин бригадир;

Федин Терентий Петрович, Винницкэ областиин Братлавска районой Бучакив гэжэ дэрэбэндэ 1912 ондо түрэhэн;

Курдюков Павел Михайлович, Ивалгын районой Ключи hууринда 1913 ондо түрэhэн, «Красный восток» артелиин стеклодув;

Добрынин Александр Николаевич, Улаан-Үдэдэ 1903 ондо түрэhэн, слесарь;

Островский Феодосий Иванович, Киевскэ областьдо 1904 ондо түрэhэн, вагоной монтер;

Шевчук Лукьян Порфирьевич, Винницкэ областьдо 1875 ондо түрэhэн, депогой хүдэлмэришэн;

Аносов Николай Васильевич, Кончанское hууринда 1902 ондо түрэhэн, инженер-барилгашан;

Дандаров Данзан, Бэшүүрэй райондо 1893 ондо түрэhэн;

Ян Тунси, мүн баhа Толохэй, КНР-тэ 1902 ондо түрэhэн, «Заря» артелиин түрүүлэгшэ;

Илларионов Василий Иванович, Самарска губернидэ 1877 ондо түрэhэн, таряашан;

Хохуля Степан Демидович, Харьковска областьдо 1911 ондо түрэhэн, жолоошон;

Ласков Райфель Яковлевич, Полтавска областьдо 1888 ондо түрэhэн, багша;

Ким-Ма-Униц, Корейдэ 1883 ондо түрэhэн, сабхишан;

Он-Ен-Хо, Корейдэ 1896 ондо түрэhэн;

Цой Н. Д., Примориин хизаарай Спасск hууринда 1904 ондо түрэhэн, үhэ заhагша;

Черных Владимир Мокидович, Красноярск хотодо 1897 ондо түрэhэн, типографиин наборщик;

Посховор Соломон Леонтьевич, Баргажан hууринда 1874 ондо түрэhэн;

Дугаров Лобсондоржо, Дэрэстэйн сомондо 1908 ондо түрэhэн, лама;

Норбоев Лубсан, Дэрэстэйн сомондо 1891 ондо түрэhэн, лама;

Норбоев Лыгден, Дэрэстэйн сомондо 1891 ондо түрэhэн, лама;

Раднаев Дандар, Борьёогой сомондо 1909 ондо түрэhэн, лама;

Содномов Осор Содномович, Дэрэстэйн сомондо 1886 ондо түрэhэн, лама;

Буниев Гомбо Гончикович, Дэрэстэйн сомондо 1898 ондо түрэhэн, таряашан;

Антонов Азот Титович, Тарбагатайн районой Ехэ-Куналей hууринда 1905 ондо түрэhэн, ажалгүй байгаа;

Мурзина Наталья Егоровна, Горьковско областиин Елизарово hууринда түрэhэн, наймаалагша;

Матвеев Иосиф Сергеевич, Омск хотодо 1904 ондо түрэhэн, механик;

Николаев-Мирминштейн Николай Александрович, Одессэ хотодо 1912 ондо түрэhэн, депогой мастер;

Чапаевский Егор Евстафьевич, Зүүн Сибириин хизаарай Покровско районой Ново-Шипуново hууринда 1904 ондо түрэhэн, ПВЗ-гэй хүдэлмэришэн;

Загвозкин Михаил Борисович, Шэтын областиин Шиилхэ станцида 1879 ондо түрэhэн ПВЗ-гэй ЖКУ-гай хүдэлмэришэн;

Та-Ся (Ла-Сан Тан), Хитадта 1878 ондо түрэhэн, таряашан;

Репетух Иван Лукич, Волынска губернидэ 1884 ондо түрэhэн, кондуктор;

Перякин Владимир Григорьевич, Улаан-Үдэдэ 1881 ондо түрэhэн, шэрдэгшэ-будагша;

Петрушин Михаил Афанасьевич, Саратовска областиин Даниловка дэрэбэндэ 1901 ондо түрэhэн;

Яковлев Вениамин Петрович, Пермскэ областиин Охапск хотодо 1886 ондо түрэhэн;

Шелухин Василий Михайлович, Орловско областиин Черникозкэ дэрэбэндэ 1881 ондо түрэhэн;

Хуторной Андрей Семенович, Черниговскэ областиин Рогозки дэрэбэндэ 1884 ондо түрэhэн;

Борисевич Иосиф Францевич, Днепропетровско областиин Дубовики hууринда 1882 ондо түрэhэн, кирзаводой хүдэлмэришэн;

Сурмин Георгий Андреевич, Воронежско областиин Вознесеновкэ hууринда 1914 ондо түрэhэн, депогой кочегар;

Дабаев Нима Дабаевич, Тохой hууринда 1916 ондо түрэhэн, ПВРЗ-гэй хүдэлмэришэн;

Гикус Амбросий Никитич, Киевскэ областиин Антоновко hууринда 1886 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин вагоной мастер;

Новиков Николай Дмитриевич, Заудинскда 1882 ондо түрэhэн, таряашан;

Ли-Мен-Сен (Ли Семен Борисович), Корейн Ганзан городто 1888 ондо түрэhэн, парикмахер;

Китаев Нифонт Иванович, Ключи hууринда 1888 ондо түрэhэн, таряашан;

Рымарев Василий Семенович, Ехэ-Куналей hууринда 1912 ондо түрэhэн, жолоошон;

Данзанов Дельчин Дашиевич, Сэлэнгын аймагта 1916 ондо түрэhэн, горстройконторын хүдэлмэришэн;

Кулаков Филипп Прокопьевич, Омско областьдо 1895 ондо түрэhэн, стрелочник;

Дромов Евсей Емельянович, Челябинска областьдо 1895 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин хүдэлмэришэн;

Читков Фёдор Васильевич, Кабанскын райондо 1916 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин оператор;

Черепок Михаил Дмитриевич, Жодино станцида 1908 ондо түрэhэн, диспетчер;

Крохмалев Фёдор Иванович, Харьковска областьдо 1904 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин начальнигай орлогшо;

Остроушко Алексей Васильевич, Полтавска областьдо 1913 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин дежурна;

Комзин Владимир Алексеевич, Ленинградта 1905 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин дежурна;

Рябцев Иван Романович, Шэтын областьдо 1904 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин диспетчер;

Корепанов Георгий Семенович, Кировскэ областьдо 1904 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин машинистын туhалагша;

Лисов Тимофей Савельевич, Латвида 1888 ондо түрэhэн, ПВЗ-гэй цехэй начальник;

Юнтер Василий Семёнович, Кабанск hууринда 1891 ондо түрэhэн, бухгалтер;

Залевский Вячеслав Владимирович, 1886 ондо түрэhэн, поезднуудай кондуктор;

Васютинская-Самитина Надежда Григорьевна, Ворошиловскда 1915 ондо түрэhэн, Джидастройн директор-оператор;

Фу-До-Шин, Харбинда 1893 ондо түрэhэн;

Суй-Хи-Чин, Хитадта 1900 ондо түрэhэн, сабхишан;

Югай-Тек-Кен, КНДР-эй Каф-Сан хотодо 1809 ондо түрэhэн, фотограф;

Чжао-Юн-Бо, Хитадта 1895 ондо трэhэн, «Заря» артелиин түрүүлэгшэ;

Чан-Тю-Сы, Хитадта 1893 ондо түрэhэн, сабхишан;

Погоржельский Ян Францевич, Варшава городто 1888 ондо түрэhэн, пенсионер;

Крузорш Эвальд Иоганович, Эстониин Ревель городто түрэhэн, Наркомхозой барилгын прораб;

Ян-Зо-Шин, Хитадта 1895 ондо түрэhэн, наймаалагша;

Тимошенко Илья Иванович, Курска областиин Касторнов hууринда 1885 ондо түрэhэн, Улаан-Үдэ станциин телеграфэй механик;

Таракановский Алексей Степанович, Хяагтын районой Тамир hууринда 1897 ондо түрэhэн, сабхишан;

Гантимуров Илья Петрович, Яруунын районой Үхэр hууринда 1896 ондо түрэhэн;

Жапов Бартага (Санжай), Агын аймагай Согто-Хангил сомондо 1908 ондо түрэhэн, шпалозаводой хүдэлмэришэн;

Кузьмин Владимир Петрович, Хяагта городто 1886 ондо түрэhэн, «Союззаготмасло» конторын ахамад бухгалтер;

Ван-Сан-Сю Михаил, Хитадта 1906 ондо түрэhэн, артелиин түрүүлэгшэ;

Ван-Чен-Чен, мүн Ло-Сы, Хитадта 1889 ондо түрэhэн, сабхишан;

Хан-Ту-Лин, Хитадта 1897 ондо түрэhэн, модо шанаржуулгын заводой кочегар;

Доржиев Намжил Бадмаевич, Зүүн Оронго hууринда 1908 ондо түрэhэн, шэлэй заводой шэл отологшо;

Лепяпик Эрнест Матвеевич, Эстонидо 1878 ондо түрэhэн, сабхишан;

Васильев Петр Афанасьевич, Витебскэ областиин Кашкино дэрэбэндэ 1908 ондо түрэhэн, Улаан-Үдын арадай сүүдэй судебнэ хэрэг гүйсэдхэгшэ;

Сидоров Сафодий Иванович, Омско областиин Пастухово дэрэбэндэ 1895 ондо түрэhэн, Сельхозснабай бухгалтер;

Лимонова Дарья Федоровна, Киров городто 1922 ондо түрэhэн, телеграфистка;

Кривошеева Мария Ивановна, Пензенскэ областьдо 1913 ондо түрэhэн, гэрэй эзэн эхэнэр;

Гуружапов Мунко Будаевич, Гужир hууринда 1907 ондо түрэhэн, лесозаводой хүдэлмэришэн;

Коротов Иван Прокопьевич, Кабанскын районой Колесово hууринда 1913 ондо түрэhэн, ПВРЗ-гэй слесарь;

Жик-Тин-Тян, мүн Чжан Чин Шэн, Хитадта 1908 ондо түрэhэн, фотограф;

Чан-Ча, мүн Лю-Тин-Би, Хитадта 1889 ондо түрэhэн, огородшон;

Хань-Хуа-Дэ, Хитадта 1891 ондо түрэhэн, огородшон;

Шан-Бао-Тян, Хитадта 1886 ондо түрэhэн, огородшон;

Чжан-Вэй-И, мүн Эмза Михаил, Хитадта 1888 ондо түрэhэн, сабхишан;

Ян-Эн-Лин, мүн Ян-Фу-Шан, Хитадта 1885 ондо түрэhэн, огородшоной артелиин түрүүлэгшэ.

БУРЯАДАЙ АССР-эй КГБ-гэй ПРЕСС-БҮЛЭГ.

АЖАГЛАЛТА: Эндэ дурдагдаhан хүнүүдэй списогтэй танилсабат. ССР Союзаймнай олон үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд, элдэб наhанай эрэшье, эхэнэршье хүнүүд, ондоошье гүрэнүүдэй эрхэтэд эндэ дайралдана. 1930—40-өөд ба 50-яад онуудай үеэр орон доторнай иимэ муухай байдал тогтонхой байгаа ха юм. Эндэ заабол ямар нэгэн хэрэгээр орёолдоhон, алдуу гаргаhан хүнүүд хамагдаа бэшэ, харин хюмhанайшье хэлтэрхэйн тухай зэмэ хээгүй аад, юрэ хардагдаhан гү, али эгээл шухала үедэ (түсэбэй дүүргэгдэхын тулада) үйлсэдэшье дайралдаhан дорьботой хүнүүд бүлэг бүлэгөөрөө тушаагдаhан байна ха юм даа.

Эндэ дурдагдаhан хүнүүдэй саашанхи хуби заяан тухай мэдэхэ юумээ тус пресс-бүлэгтэ гү, али «Буряад үнэн» газетын редакцида дуулгабалтнай, ехэ hайн бэлэй.

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭН ХЭЛСЭГДЭБЭ

УЛААН-БААТАР. Экономическа ба эрдэм, техникын харилсаа холбооной талаар совет-монгол правительствануд хоорондын комиссиин 38-дахи заседани эндэхи правительствын байшанда хүдэлмэреэ hая түгэсхэбэ. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. В. Никитин совет делегациие, Монголой Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Бямбасүрэн монгол делегациие толгойлоо hэн.

1990 оной май hарада Москвада дээдэ тушаалтадай уулзалгын үедэ туйлагдаhан хэлсээнүүдые бэелүүлхэ талаар хэмжээнүүдые хоёр талынхид хараалаа. Урда тээнь Советскэ Союзай үгэhэн урьhаламжануудаар СССР-эй болон МНР-эй хоорондохи тоосооной асуудалнууд, хаража үзэгдэhэн байгаа. СССР-эй болон МНР-эй хоорондохи гадаадын экономическа харилсаануудта 1991 оной январиин 1-hээ шэлжэн орохо дэлхэй дээрэхи мүнөөнэй сэнгүүдээр сүлөөтэйгөөр hэлгэгдэдэг валютаар тоосохо арга онъhо зохёолгодо заседанида хабаадагшад ехэ анхаралаа хандуулба.

Геологиин, ашагта малтамал олзоборилгын ба элшэ хүсэнэй промышленностьда харилсаа холбоо саашань хүгжөөлгэдэ шэглүүлэгдэhэн хэдэ хэдэн шиидхэбэринүүд заседани дээрэ баталан абтаа.

Олон жэлнүүдэй туршада үргэлжэлhэн харилсаа холбоондо бии байhан бүхы үнэтэй сэнтэй зүйлнүүдые сахиха, харилсаата ябуулгын шэнэ түхэл янзануудые хүгжөөлгэдэ түлхисэ хэхэ, хоёр ороной экономикодо али али талын аша туhые хараха гол ёhо наринаар баримталхые правительствануд хоорондын уулзалгада хабаадагшад оролдоно гэжэ заседаниин дүнгүүдээр үнгэргэгдэhэн брифинг дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

ХИЛЫН · ТАСС · АПН · СААНАhАА

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА—ОНСО АНХАРАЛ

БЭЭЖЭН. КНР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын 1991—1995 онуудай наймадахи табан жэлэй түсэбэй гол хараа шэглэл хадаа арадай ажахые добтолхыгоор, бата найдамтайгаар хүгжөөлгэ болоно гэжэ КНР-эй Госсоведэй премьер Ли Пэн правительствын hүүлшын заседани дээрэ мэдүүлээ. Энэ түсэбые бэелүүлгын нэгэдэхи шатада экономикоёо элүүржүүлгын хараа шэглэлые үргэлжэлүүлгэ болоно. Тэрэнэй мэдүүлhэнэй ёhоор, хүдөө ажахы хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдаха байна. Тэрэнээ дээгүүр хэмжээндэ гаргахадаа, ороhо таряа үйлэдбэрилгые хүн зоной ургалтатай адли болгохо зорилго табигдана.

СПИД ҮБШЭНЭЙ ШАЛТАГ ЭЛИРБЭ

ХЕЛЬСИНКИ. Финн эрдэмтэдэй зохёоhон тестын аша туhаар СПИД үбшэнине шуhан соо бии болгодог ВИЧ-1 ба ВИЧ-2 гэжэ хорото зүйлнүүд элирүүлэгдэбэ. Урда тээнь үбшэнтэнине элирүүлхын тула хоёр тест хэрэглэгдэдэг байгаа.

Хүнэй бэеын тамирые hула болгодог ВИЧ-2 гэжэ вирус ехэ хорогүй гэжэ урдань тоологдодог hэн. Юуб гэхэдэ, нимэ вирустэй үбшэнтэд гол түлэб Баруун Африкада үсөөн ушардаг байгаа гэжэ эрдэмэй акционерно «Лабсюстемс» гэжэ бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэ Марья-Лииза Хухтала хэлэнэ. Зүгөөр энэ вирусэй хорые бага болгохын аргагүй. ВИЧ-1 вирустэ орходоо, тэрэнэй инкубационно үень нилээд ехэ юм. Тиимэhээ энэ вирус Баруун Африкаhаа гадуур түргэн таража магадгүй.

ҮГЭЕЭ ОЙЛГОЛСОЖО ЯДАХАДАА

ПХЕНЬЯН. Совет парламентда хэршье шанга үгэ буляалдаанай болодогшье hаа, хилын саанахи парламентда хүрэхэгүй байна. Энээнние Урда Корейн Национальна суглаанда болоhон нэгэ ушар гэршэлбэ.

Соёлой ба мэдээсэлэй талаар комитедэй заседаниин үедэ гүрэнине хүтэлбэрилжэ байhан Демократическа либеральна партиин (ДЛП) депутадуудые партинууд хоорондын хэлсээ эбдээт гэжэ тус партида эсэргүү Эб найрамдалай ба демократиин партиин парламентари Ким Ен гэмнэбэ. Шанга арсалдаанай боложо байхада, дуугаа үгэхэдөө үргэдэг модоороо ДЛП-гэй түлөөлэгшэ Чхве Чжэ Уку гэдэгэй нюур руу тэрэ сохижорхибо. Тэрэ hэтэрхэй уралаа 4 недели соо аргалуулха юм.

Энэ ушарые ДЛП hамбаашалба. Юуб гэхэдэ, засагай түлөө тэмсэлдэ можын нүгөө талада байгшадые муушалха арга боломжо бии болобо бшуу. Тиин партиин нэгэ түрүүлэгшэ Ким Ен Сам энэ ушарые «hанаа зоборитой демократида харша» гэжэ нэрлээд, тэрэниие юугээршье сагааруулжа болохын аргагүй гээ. Наншалдааша депутадые парламентhаа заал hаа үлдүүлхэбди гэжэ ДЛП-гэй түлөөлэгшэд мүн лэ мэдүүлээ.

hАНААМГАЙ ЯБУУЛГА

ТОКИО. Хуушарhан аад, үшөө хэрэглэжэ боломоор зөөринэ хаяха ушарай гарадагые хүн зон hайн мэдэдэг ёhотой. Бараг hайн хүдэлжэ байhан холодильник гү, али ажаhуудалдаа хэрэглэдэг үшөө ямар нэгэн приборой хэр ехэ газар эзэлээшье hаань, хаяхань булай харамтай байдаг ха юм. Зүгөөр тэрэниие худалдажа абаха гү, али миинтээр абахашье хүниие олохонь бэрхэтэй хэрэг юм. Иимэ «юрын асуудалые» Япон ниислэлэй засагаархид шиидхэбэ.

Эндэ hаяын хоёр жэлэй туршада тусхай 4 магазин баригдажа, ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Хуушарhан зөөриеэ хаяжа ядаhан токиогойхидай тэдэ магазинай нэгэндэ хонходоходонь, тэрэниие өөhэдөө магазинда абаашажа, табяад хэндэшье худалдаха аргатай болохо юм.

ДУРАСХААЛТА МЕДАЛЬ

СИНГАПУР. Тамхинай хороhоо өөhэдынгөө эрхэтэдэй элүүр энхые хамгаалгада оруулhан ехэ хубитынь түлөө Элүүрые хамгаалгын бүхэдэлхэйн эмхи (ВОЗ) Сингапурые дурасхаалта медаляар шагнаба. Тамхинтай холбоотой аюул тодхортo ниитын анхарал татахын тула Сингапурта жэл бүри «Тамхин хэрэггүй» гэhэн үдэр үнгэргэгдэдэг байна. Тамхи таталгые огто буруу юумэн гэжэ тоолоод, тамхи татадаггүй общество байгуулхын түлөө тус эмхидэ али болохоор туhа хүргэдэг эмхи зургаанудта ба оронуудта Элүүрые хамгаалдаг бүхэдэлхэйн эмхи дурасхаалта медальнуудые барюулдаг юм.

АГУУ ИЛАЛТЫН 45 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ВЕТЕРАНАЙ НАМТАРҺАА

Орёл городой хойто захадахи 240-дэхи гээд карта дээрэ тэмдэглэгдэдэг үндэр добые абахa гэжэ сэрэгшэдтээ дайшалхы даабари үгэжэ байтарнь, фашис мэргэн буудагша Жамсо Ванкеевые оножорхёо hэн. Эрэлхэг сэрэгшэ тон хүндөөр шархатажа, удаан саг соо ороной олон госпиталь-

1936 ондо колхозой тоо бүридхэгшэ ябаhан Жамсо Ванкеев Улаан Армиин албанда татагдахадаа, Улаан Тугай орденто Буряад-Монголой морин сэрэгэй полкдо алба хээ hэн. Түрүүшын үдэрhөө эхилжэ, тэрэ полковой hургуулиин курсант болобо. Һуража байхадаа, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлэй талаар эрхимүүдэй нэгэн боложо, отделениин командираар томилогдоhон байгаа.

Сэрэгэй албанай hүүлээр гэртээ бусаад, айл болоод байтарнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилээ бэлэй. Дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ Жамсо Ванкеев лейтенантнуудай курса дүүргээд СССР-эй Оборонын Наркомадай резервдэ оруулагдаад байтараа, Баруун фронт эльгээгдэжэ, нэгэдэхи Московско гвардейскэ стрелково дивизиин стрелково взводой командираар томилогдоо бэлэй.

Минск шадар болоhон, байлдаанhаа дайшалхы намтарынь эхилээ hэн. Жамсо Ванкеев иигэжэ хөөрэдэг: «1942 оной октябрь hара соо hэн ха. Нэгэ байлдаанда манай взвод хүреэлэгдэн алдаа бэлэйбди. Дайсад гвардеецүүдые амидыгаар плендэ абахаяа hанаа бшуу. Бидэнhээ булюу хүсэтэй дайсантай сүүдхэ шахуу тэмсэжэ, өөhэдынхидтээ нэгэдэжэ шадаа бэлэйбди».

Энэ дайнда манай нютагай хүбүүн шэн зоригтой, hүбэлгэн бэрхэ командир байhанаа харуулhан юм.

1943 оной январьда эдэнэй дивизи 16-дахи армиин бүридэлдэ оруулагдажа, Смоленск тээшэ шэглэн, добтолгодо ороhон байхa юм. Гвардиин ахалагша лейтенант нүхэр Ванкеевэй взвод эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, нэгэ байлдаанда дайсанай ехэ буунуудай тодхогдоhон 6 точко, 3 танк үгы хэhэн, хэдэн арбаад фашистнуудые хүлhөөнь буулгаhан байна.

Брянск город шадар болоhон шанга байлдаанда дайшалхы даабарияа амжалтатайгаар дүүргэhэнэйнь түлөө ротын командир Ванкеевтэ Александр Невскиин орден барюулагдаhан юм. 169-дэхи полк сооhоо түрүүшын хүн энэ хүндэтэ ордендо хүртэhэн гэжэ онсолоё.

нуудаар аргаламжада ябаа. Дайнай инвалид болонхой түрэл нютагаа бусаа hэн.

1946 ондо нютагайнь колхознигууд тэрэниие Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр hунгаа бэлэй. Энэ тушаалдаа тэрэ аяар 32 жэл соо хүдэлөө. Энэ хугасаа соо гээгдэлдэ ороhон колхозые, республикын түрүү ажахынуудай нэгэн болгожо шадаа. Тэрэ нэгэтэ бэшэ СССР-эй ба Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадаар, партиин Буряадай обкомой гэшүүнээр 4 дахин hунгагдаhан байха юм.

1966 ондо Жамсо Бальжинимаевич Ванкеев эрхим ажалайнгаа түлөө, эрхим үрэ дүн харуулhанайнгаа түлөө Социалис Ажалай Геройн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Гадна энэ хүмнай Ленинэй, Октябриин Революциин, Александр Невскиин, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай орденуудаар, арбан табан дайшалхы болон ажалай медальнуудаар шагнагдаhан юм. Үшөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой «Хүндэтэ колхозник» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Тусхайта пенсионер Жамсо Бальжинимаевич Ванкеев ниитын хүдэлмэридэ мүнөөшье хүрэтэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан зандаа.

Энэ гайхамшагта хүнэй хуби заяан тухай тобшохоноор хөөрэхэдэ, иимэл даа.

И. ТУМАНОВ,
партиин, дайнай болон ажалай ветеран.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. Б. Ванкеев.

УНШАГШАДЫНЬ ОЛОШОРНО

Ажалай Улаан Тугай орденто авиационно заводой профсоюзай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд олон уншагшадтай болохын хойноhоо таhалгаряагүй оролдожо ябадаг юм. Энэнь hайшаалтай гээшэ. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд заводойнгоо цех, бригаданууд, хүдэлмэришэдэй дунда ябажа, нүүдэл библиотекэ эмхидхэдэг, тэдэнэртэй шэнэ номууд тухай хөөрэлдэдэг заншалтай болонхой.

Мүнөө заводой юhэн цех, хамтын гурбан байра соо нүүдэл библиотекэ эмхидхэгдэнхэй. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд hарадаа хоёр удаа тус библиотекэнүүдэйнгээ номуудые hэлгэжэ байдаг юм.

Гадна эдэнэр үдын хоолой үедэ заводойнгоо улаан булан соо номуудые асаржа уншагшадтаа дурадхадаг, тэдэнэй hонирхоhон асуудалнуудта харюусадаг. Уншагшад хэрэгтэй номуудаа захил хэжэ асаруулдаг болонхой.

Хэнэйшье мэдэhээр, уран hайханай литература дуталдадаг гээшэ. Тиимэhээ библиотекын хүдэлмэрилэгшэд эдэ номуудта ээлжээ табяад, мүнөөдэр, үглөөдэр хэнэй абаха тухай мэдээсэжэ, дуулгажа байдаг юм. Энээнhээ гадна техническэ литература, саад ургуулха дуратайшуулай дунда олон тоото ном, брошюранууд олоор асарагдажа тараагдана.

Хүдэлмэришэд Н. Е. Ермаков, В. И. Эрдынеев А. П. Лапшин, Б. Ц. Молокшонов, Е. М. Бельфер болон бусад библиотекын эдэбхитэй уншагшад юм.

Г. ЕЛИСЕЕВА.

ЕХЭЭР ОРОҺОН БОРООГОЙ ҺҮҮЛЭЭР

Үнгэрhэн суббото, амаралтын үдэрнүүдтэ республика доторнай хура бороо, аадар ехээр орожо, сабшалан, бэлшээри, тарялан hайсахан ундалуулба. Аадар, бороо элбэгтэй үүлэн Хитадай Арадай Республикаhаа ерэжэ, хаа хаанагүй хура бороо элбэгээр асарба. Үнгэрhэн хоногуудай туршада Баунтын, Баргажанай, Яруунын, Хурамхаанай, Захааминай районуудта 1—20 миллиметр тухай хура бороо ороhон байба. Харин Байгал далайн урда эрьеэр 67—95 миллиметр аадар бороон орожо, гол горхонуудые үерлүүлhэн, харгынуудые ехээр муудхаhан байха юм. Тиихэдэ Ивалгын, Загарайн, Хяагтын, Зэдын, Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй районуудта —17—29, Прибайкалиин, Кабанскын районуудта 28—37 миллиметр хура оробо.

Хура бороогой элбэгээр ороhоной hүүлээр гол, горхонуудай, нуур сөөрэмүүдэй уhан нэмэжэ захалба. Мүнөө Сүхэ, Хёлго голнуудай уhан сүүдхын туршада 15—20, Сэлэнгэ мүрэн 10—15 сантиметрээр нэмэжэ эхилээ. Новоселенгинск, Сүхын арhанай завод шадарай набтар газарнууд үерэй уhанда абтажа захалаа.

Ц. ЖАЛСАНОВА,
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин ахалагша инженер.

Нангин дурасхаал

ТӨӨРИГДЭҺЭН ШАГНАЛАЙ ТҮҮХЭ

Гурдоржо Султумович Шарапов наhа бараhанайнгаа удаа Буряад орон соогоо Алдар солын бүхы шатын орденуудаар шагнагдаhан арбан нэгэдэхи хүниинь болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түрүүшын үдэрhөө албанда дуудагдаад, дайшалхы армида абаhаар эльгээгдэжэ, ороной ниислэл хотоhоо Берлин хүрэтэр ошоо юм. Тэрэнэй дайлалдаhан гвардиин морин сэрэгэй корпусой түрүүшынь командир Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай алдарта герой Лев Михайлович Доватор байгаа бэлэй. Тэрэ Буряад орониие hайн мэдэдэг hэн. 1931—34 онуудта манай эндэ алба хэхэдээ, морин сэрэгэй Кубанскa 5-дахи бригадын дунда шатын командир байhан юм. Харин энэ бригадые хожомоо Советскэ Союзай Маршал болоhон К. К. Рокоссовский командалдаг байгаа.

Г. С. Шарапов Сэлэнгын аймагта түрэhэн намтартай. Байлдаануудта эрэлхэг зориг нэгэтэ бэшэ гаргажа, ямаршье эрхэ байдалда түдэгэсэдэггүй эрид бата зан абаритай hэн. Гвардиин гурбадахи дивизиин бүридэлдэ 45 миллиметрэй, хожомынь 76 миллиметрэй үхэр буугай расчёдые ударидадаг байгаа. Тус дивизиин командир генерал М. Д. Ягодин гушаад онуудта Дивизионно станцида байрладаг Буряадай морин сэрэгэй бригадын нэгэ полкые командалдаг hэн. Мүн корпусыень удаа удаагаар генералнууд Доватор, Плиев, Крюков командалhач түүхэтэй.

Буряадай морин сэрэгэй бригадын 1938 ондо тараагдаhанай hүүлээр майор Ягодин Алас-Дурнын хизаарта ошожо, морин сэрэгэй полкын командир, хожомынь морин сэрэгэй тусхай 8-дахи дивизиин штабай начальник болоо. Энэ дивизидэ Буряад оронhоо дуудагдаhан 1917, 1918 оной хүбүүд алба хэдэг болоhон юм. Тэдэнэй тоодо Г. С. Шарапов болон эдэ мүрнүүдые бэшэгшэ ороhон байна. Бидэ хоёрой албa хэhэн морин сэрэгэй 115-дахи полкые Басан Бадьминович Городовиков командалдаг байгаа. Энэмнай граждан дайнай герой, начдив Ока Иванович Городовиковой дүтын түрэлэй хүбүүн байhан юм. Дивизиин полкнууд Примориин хизаарай үзэсхэлэн гоё Ханка нуурай эрьедэхи Камень-Рыболов hууринда (мүнөө хото) байрладаг hэн.

1940 оной эсэстэ албаяа дүүргээд, Шарапов — Сэлэнгэеэ, би түрэл нютаг болохо Зэдын аймагай Цагаата тосхондоо бусаа hэмди. Коммунист болоhон намайе партиин райкомой инструкторай тушаалда абаhан байна. Шарапов тэрэ үедэ алдар суутай байhан Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлжэ захалаа.

Дайн лэ бидэниие Москва шадар фронт дээрэ хамтаруулhан байгаа. Хоюулаа морин сэрэгэй частьнуудта ороhон байнабди. Нэгэ дивизидэ дайлалдадагшье hаа, үсөөн уулзадаг hэмди. Тэрэ — ахалагша сержант, би — Забайкалиин сэрэгэй округой дэргэдэ политсоставай зургаан hарын курса дүүргээд, ахалагша лейтенант, полит-хүдэлмэрилэгшэ байгааб.

Москва шадарhаа урда Украинa хүрэтэр хоюулаа нэгэ дивизидэ дайлалдаабди. Эндэ хүндөөр шархатаhанай hүүлээр нүхэртээ хахасажа, тэрээн тухай юушье мэдэхэгүй байгааб. Дайнай hүүлээршье уулзаагүйбди. Амиды гараhыеньшье мэдэхэгүй hэм.

Гэбэшье Москвагай 259-дэхи hургуулиин эдир түүхэшэдэй бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулhанай ашаар морин сэрэгтэ дайлалдаhан бидэ хоёрой мүрнүүд тушаалдажа, Москва хотодо 1971 ондо болоhон гвардиин морин сэрэгэй хоёрдохи корпусой ветерануудай ээлжээтэ уулзалгада уригдаhан байнабди. Г. С. Шарапов бидэ хоёр уулзаха байhанаа урид мэдээшьегүйбди. Сэдьхэлээ долгисон, тэбэрилдэжэ таалалдаабди. Алас-Дурнада албa хэhэнhээ захалаад, дайнай жэлнүүд хүрэтэр дурсахa юумэмнай олон байгаа даа.

Г. С. Шарапов Эльбэ мүрэнэй эрьедэ дайгаа дүүргэhэн байна. Совет дайдаhаа эхилээд, Европын олон оронуудаар дабшаа. Дайшалхы хэрэгүүдынь Алдар солын гурбадахи, хоёрдохи шатын орденуудаар, олон медальнуудаар тэмдэглэгдэhэн байна. Командованиин тэрэниие гурбадахи ордендо зууршалаа hэн. Энээн тухай гвардиин морин сэрэгэй 10-дахи полкын командир подполковник Филиппов бүхы сэрэгшэдэй жагсаалай урда соносхоhон байгаа. Теэд юундэшьеб Шарапов энэ орденоо абаагүй байгаа. Хожом энэ ушараар тэрэ СССР-эй Оборонын министерстводэ хандаhан байна. Харюу ерээгүй. СССР-эй Верховно Соведтэ хандахаданьшье үрэ үгэбэгүй.

Байлдаанда габьяа гаргажа, хүртэхэ ушартай болоhон шагналаа Г. С. Шарапов абаха дуратай байhан ааб даа. Ядахын сагта ямар ушарhаа болюулагдаhыеньшье мэдэхэ. Полкын командир Филиппов бүгэдэнэй урда дэмы үгэ алдахагүй байгаал даа. Тиигээдшье подполковник шанга журамтай, эршэ түгэс, дайсаниие мэргэнээр онодог Шараповые ехэ хүндэлхэ зуураа: «Зай, Султанович, фрицүүдтэ, тэдэнэй танкнуудта эдюулжэохихэмнай гү?» — гэжэ шоглон асуухадань: «Эрхэбэшэ тиигээ! Харата бүхы хэрэгүүдэйнь түлөө!» — гэжэ Шарапов харюусадаг байгаа.

Дайнай холо hүүлээр намтай нэгэ уулзахадаа: «Ши, Содном, дайнай үеын архивуудые үнинэй уудалнаш, минии шагналай хэрэгүүдые хэралсалши даа. Нютагай хүн байнаш. Сугтаа алба хэhэн тула шамай гүйнаб»,— гэжэ хэлэhэн юм. Би зүбшөөбэб. Хэлэhэн үгэеэ би дүүргээ hэм. СССР-эй Оборонын министерствын архивууд соо тэрэнэй бэелүүлэгдэhэншье, али үгы hаа, ойлгогдоогүй шалтагуудаар бэелүүлэгдээгүйшье шагналайнь бүхы хуудаhануудые олоhон байнаб. Полк соо тэрэниие заримдаа Федор Моисеевич, заримдаа, зүбөөр Султумович гэхын оронд, Султанович гэжэ нэрлэдэг бэлэй. Тэрэнэй красноармейскэ дэбтэр соо штабай бэшээшэд Фёдор Моисеевич Шарипов гэжэ тэмдэглэhэн байна.

Энэ мэтээр штабайхидай хайша хэрэгээр хандаhанай эсэстэ Шараповай шагналай документнүүд соо алдуу эндүүнүүд үсөөн бэшээр оруулагдаhан юм. СССР-эй Оборонын министерствын Түбэй архивта хадагалагдадаг документнүүдэй ёhоор тэрэ дүрбэ дахин сэрэгшын эрхим шагналда зууршалагдаhан байна. Тэдээн сооhоо, мэндэ байхадань, Алдар солын гурбадахи, хоёрдохи шатын хоёр орден тэрээндэ барюулагдаа hэн. Энээн тухай Оборонын министерствын архивууд соо гвардиин морин сэрэгэй гурбадахи дивизиин 1944 оной августын 28-най приказ, Совет сэрэгүүдэй бүлэгэй 1945 оной июлиин 17-ной приказ бии. Сазшань уудалжа үзэхэдэмнай, бүри урда, 1944 оной январиин 9-дэ, гвардиин морин сэрэгэй 10-дахи полкын командир полковник Филиппов Белорусиин ССР-эй Озевец hууринай түлөө байлдаанай үедэ дайсанай хоёр танк бута сохиhоной түлөө Шараповые Алдар солын III шатын ордендо зууршалhан байна. Гэбэшье нэрэ обог, фамилиньшье — Шарипов гэжэ буруу бэшэгдэhэн байжа, энэ шагналаа абангүй байшоо. Тэрээн тухай бусад мэдээнүүд документ соо зүбөөр тэмдэглээтэй: 1917 ондо түрэhэн, буряад яhанай, Буряад-Монголой АССР-эй Сэлэнгын районhоо армида дуудагдаhан, гвардиин морин сэрэгэй гурбадахи дивизиин гвардиин арбадахи полкын 45 миллиметрэй үхэр буугай командир гэхэшэлэн.

Иигэжэ хайша хэрэгээр тэмдэглэжэ, худхашаhан ябадалда өөрөө Г. С. Шараповшье зарим тэды гэмтэй. «Красноармейскэ дэбтэр соонь тад ондоогоор — Федор Моисеевич гэжэ тэмдэглээтэй байгаа. Ондоо хүнүүдтэ Гурдоржо Султумович гэжэ ёhотой нэрэ обогыемни хэлэхэнь хүшэр байгаа ха юм. Тиигэ-тиигэhээр өөрөөшье энээндэ дадашооб. Али үгы hаа, намайе, миин Султанович гэжэ нэрлэдэг hэн»,— гэжэ Шарапов нэгэтэ намда хэлэhэн юм.

Энэ ушарhаа хойшодоо иимэ бэрхэшээлнүүд гараха, намтар, ябадалыень худхуулха юм гэжэ тэрэ үедэ хаанаhаа мэдэхэ бэлэй? Дайнай үедэ элдэбын — hанагдаа, hанагдаагүйшье ушарнууд болошодог хамнай. Хэлээ эмдэжэ, буряад нэрэ, обогыень үгүүлжэ ядаад, тэрээндэ бэлэн, дадал нэрэ зохёоходонь, Шарапов энээниие муу, таарамжагүй гэжэ огто тоолодоггүй hэн. Тииhээ тиитэрээ шагнал абаха хэрэгтэнь hаад болохо гэжэ хааhаа мэдэхэб? Дайсадые, фашистнуудые түрэл дайдаhаа үлдэхэ, hүнөөхэ гэhэн лэ ганса эрмэлзэлтэй байгаа ха юм. Подольскдохи сэрэгэй архив соо олдоhон тэрээндэ хабаатай бүхы документнүүд энээниие сум гэршэлнэ. Гвардиин морин сэрэгэй гурбадахи дивизиин командир генерал Ягодинай 1945 оной февралиин 12-ой приказаар Шарапов Алдар солын III шатын орденоор шагнагдаа юм. Урда тээнь тэрэ хоёрдохи, гурбадахи шатын иимэ орденуудтай байгаа ха юм. Мүнөө тэрэ нэгэдэхи шатын орден абаха ёhотой hэн. Теэд штабай хүдэлмэрилэгшэдэй гү, али командованиин хэн нэгэнэй гэмээр зохихо орденоо абангүй үлэшэhэн байна.

Архив соо бэдэрэлгэ хэдэгыемни мэдэдэг Шарапов энэ алгасалай нэгэ захадa гаража, үнэниие тодорхойлхо хэрэгтэ хамhалсыш гэжэ гуйhан юм. Шараповай бүхы шагналнуудай узуур саарhануудые би дууhан олоо hэм. Хуули гуримай ёhоор Алдар солын гурбадахи, хоёрдохи шатын орденуудай hүүлээр нэгэдэхи шатын орден үгтэхэл ёhотой байгаа. Шараповта Алдар солын нэгэдэхи шатын орден үгэхэ тухай бэшэгүүдые би элдэб зургаануудта дээрэ дээрэhээ эльгээжэ захалбаб. СССР-эй Оборонын министерствын Главна управленидэ тэрэ үедэ хүдэлжэ байhан генерал-полковник Гончаров Владимир Андреевичтэ хандаhан байнаб. Минии асарhан бүхы документнүүдые hайса хар… лээр Шараповай … налые Алдар со… шатын орденоор … хын тула хэрэгтэй … тэр бэлдэжэ үгэх… гүйгааб. Алдуу … заабари тэрэ … Теэд Буряадай … та хэрэгтэй саар… хэбтүүлэгдэжэ, … оной январь со… дал зүб тээшээ … Тиигээдшье Шара… до наhа бараhан …

1990 оной янва… эй Верховно Сов… Г. С. Шарапов Ал… гэдэхи шатын ор… бараhанай удаа … лэй. Илалтын 45 ж… тээ Алдар солын … тын орден тэрэнэ… Дулма Раднаевна… даа.

Дайнай hүүлээ… хозоо hэргээлсэх… рапов горитой хү… лаа юм. Парткомо… ряар hунгагдажа, … ровтай, Тогоошо… хамта хүдэлhэн ю… партиин Сэлэнгын… аппарадта дэбжү… гуулида багшаар … дөө ажахые үргэ… тайгаар партиин … нуудта хандахада… рэл колхоздоо … лэй туршада хони… лаа юм. Хани нүх… үхибүүдые хүмүү… дээндэ дээдэ ба… олгуулаа, ажалай … гаа.

Суворовой хоёр… орденто гвардиин… рэгэй Померанска… корпусто 16 сэрж… жантнууд Алдар … гурбан шатын орд… төө юм. Тэдэнэй … забайкалиинхид: … стиин Семен С… Загузин болон ма… Сэлэнгын аймаг… Султумович Шара… бии.

С. ХА…
гвардиин морин … ёрдохи корпусой …

Спорт — Спорт — Спорт — Спорт

ҮШӨӨЛ ҺАНАҺАНДА ХҮРЭБЭГҮЙ

Хүнгэн атлетикээр республикын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болобо. Спортын хэдэн бүлгэмүүд болон клубуудай 200 гаран атледүүд хабаадаhан байгаа. Монголой ниислэл хотын «Хуч» («Динамо») болон «Алдар» бүлгэмүүдэй спортсменүүдэй хабаадаhан ушар энэ мүрысөөемнай уласхоорондын шэнжэтэй болгоhон байха юм.

Эндэ тогтоогдоhон республикын хоёр рекорд энэ жэлэй мүрысөө шэмэглээ. Буряадай багшанарай институдай студент, спортын мастерта кандидат Андрей Носков гурбан алхасаар 15 метр 22 сантиметртэ харайжа, өөрынгөө үрэ дүнгые оройдоол нэгэ сантиметрээр үлүүлээ. «Трудовые резервы» бүлгэмhөө Владимир Муравский 210 сантиметр үндэрые гаталжа, урдын рекордые дабтаа. Хэдэн жэлэй урда тээ тогтоогдоhон рекордые дабтаhан залуу атлет ехэ ерээдүйтэй байhанаа харуулба гэжэ тэмдэглэлтэй.

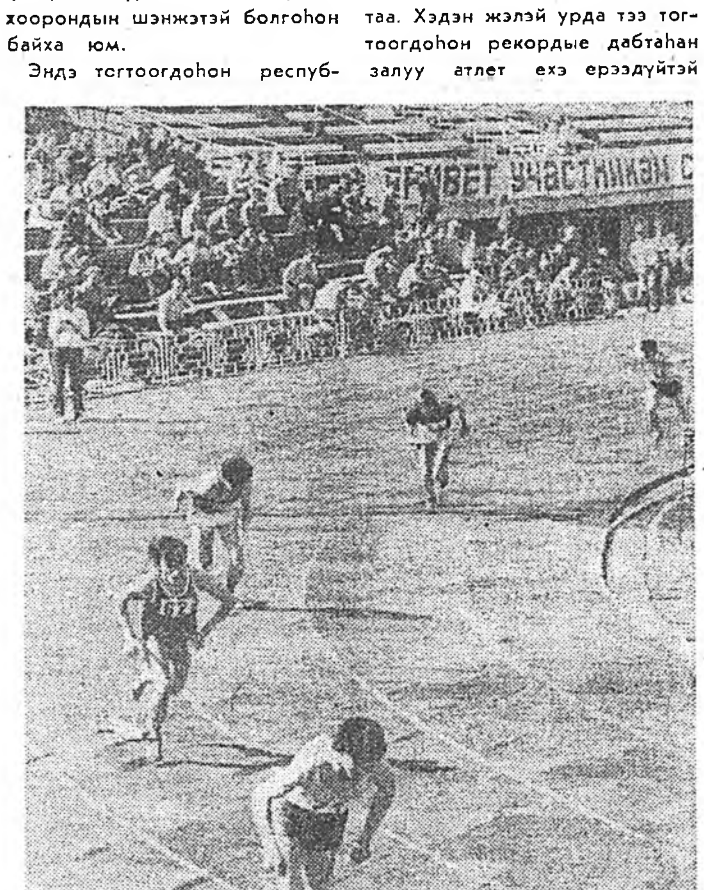

Эхэнэрнүүдэй дунда 100 метрэй зайда урилдаанда илангаяа hонирхолтой, шанга тэмсэл болобо. «Трудовые резервы» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Вера Чистякова Татьяна Насонова хоёрой алиниинь илажа гарахань гээшэб?—гэжэ сугларагшад досоогоо сэдьхэбэ. Чистякова 11,7 секунда саг харуулжа, 0,01 секундаар уридшалhан байгаа. Багшанарай институдай студент Игорь Петров эгээл дүтын зайе 10,7 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлээ.

200 метрэй урилдаанда Алексей Митрофанов («Трудовые резервы») яhала hайн саг харуулба — 22,1 секунда.

400 метртэ, тэрэшэлэн дабалтануудтай нимэ зайда урилдахадаа, Зүүн Сибириин технологическа институдай студентка Наталья Чистякова, Улаан-Үдын гарнизоной алба хаагша Владимир Ильенко гэгшэдтэл ана-мана хурдан шамбайгаа туршаха хүнүүд олдобогүй. Наташа 56,5 секунда болон 1.02.5 минута саг харуулhан байха юм. Володя 49,8 ба 55,2 секунда саг соо эдэ зайнуудаа гаталба.

Улаан-Үдын гарнизоной сэрэгэй алба хаагша, спортын мастер Юрий Федоров 5000 метртэ урилдахадаа, илажа, республикын чемпион болоо—14 минута 55 секунда. Мүн лэ эндэhээ Олег Королев 800 метрэй зайе 1 минута 54,1 секунда соо гаталжа, түрүү hуури эзэлээ.

Технологическа институдай студентка, спортын мастерта кандидат Альбина Ленталь 800 болон 1500 метрэй зайнуудта шалгарба. Эндэ тэрэ 2.10,4 болон 4.34,1 минута саг харуулhан байгаа.

Профсоюзуудай спортын бүлгэмэй хүүгэдэй спортын hургуулиин тренер Сергей Самокрутовтай дундуур зайда тэнсэжэ урилдаха хүн олдобогүй. Тэрэ 1500 метртэ 4.01 минута саг харуулаа, 3000 метрые 8.32,2 минута соо гаталаа.

Техническэ мэргэжэлэй 6-дахи училищи дүүргэжэ, час заhабарилдаг мастер ба гравер болоод, багшанарай институдай биохимическэ факультедтэ hуража байhан спортын мастерта кандидат Владимир Суровцев 7 метр 15 сантиметртэ утые харайжа, республикын чемпион болобо.

Улаан-Үдын 1-дэхи СПТУ-гай тренер, спортын мастер Татьяна Виноградова 14 метр 91 сантиметртэ ядро түлхижэ, 44 метр 38 сантиметртэ диск шэдэжэ, эрхимлэhэн байха юм. Технологическа институдай студент Олег Колтуков 12,73 метртэ ядро түлхижэ, эрэшүүлэй дундаhаа илажа гараа.

Монголой бэеын тамирчид сооhоо Алтангэрэл 165 сантиметр үндэрые харайжа, онсо шалгарба. Манай бэлигтэй бэрхэ залуу спортсменка Ира Константиновагай үгы байхадань, тэрэ илажа, чемпионой нэрэ солодо хүртөө.

Мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходоо, «Трудовые резервы» бүлгэмэй суглуулагдамал команда илажа, ресспорткомитедэй 1 шатын дипломоор, кубогаар шагнагдаа. Профсоюзуудай спортын бүлгэмэй түлөөлэгшэд хоёрдохи hуури эзэлбэ. МНР-эй «Хуч» бүлгэмэй хүнгэн атледүүд гурбадахи шанда хүртэhэн байгаа.

— «Спортын хатанай» зарим зүйлнүүдээр яhала үндэр үрэ дүнгүүдэй түйлагдаашье hаань, юрэнхы дээрэнь абажа харахада, хангалтагүйшэг дүн харуулагдаа гэхэ гү, али hанаhанда хүрэбэгүй. Энэ талаар хэдэн ушар шалтагаанууд бии. Нэн түрүүн манай мэдээжэ спортсменүүд, тусхайлбал, сэрэгэй алба хаагшад — уласхоорондын классай спортын мастернууд Павел Яковлев, Татьяна Позднякова, спортын мастернууд Геннадий Темников, Наталья Соломинская гэгшэд хабаадаагүй. Тэдэнэй хабаадаа hаань, тэмсэл улам шангадаха байгаа. Гэхэтэй хамта тэдэниие халажа абаха залуу хүнгэн атледүүд үшөө үгы байhаар. Үнинhөө хойшо нэгэ асуудал hанаагемни ехээр зобоодог. Энэмнай юуб гэбэл, манай республика дотор «спортын хатанай» техническэ зүйлнүүдтэ анхарал hулаар хандуулагдана. Спортын бүлгэмүүд ба клубуудай хүтэлбэрилэгшэд, ресспорткомитет, республикын хүнгэн атлетикын федераци энэ асуудалые шиидхэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха ёhотой,—гэжэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй ахалагша тренер, РСФСР-эй габьяата тренер Б. В. Мироманов хөөрэнэ.

Мүрысөөнэй дүнгүүдээр хүнгэн атлетикээр Владивосток хотодо үнгэргэгдэхэ зонын нааданда хабаадаха республикын суглуулагдамал команда бүридүүлэгдээ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: урилдаанай эхин; Т. Виноградова.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

ТҮЙМЭРЭЙ АЮУЛҺАА ҺЭРГЫЛЭГТЫ

Республика доторнай түймэрэй талаар шахардуу байhан зандаа. Байгша оной 6 hара соо 1407 дахин түймэрэй дүлэн соробхилhон байха юм.

Республика дотор үнгэрhэн үе соо түймэрэй хойшолонгуудhаа боложо, 2 миллион түхэригhөө үлүү мүнгэнэй гай гарза хэгдээ. Эндэ 36 хүн наhа бараа, 32 хүн хүндөөр шархатаа гэжэ элирүүлэгдээ.

Түймэрэй аюулhаа hэргылхэ дүримдэ хайхарамжагүйгөөр хандадагhаа, гүрэнэй түймэр сарадаг хүдэлмэрилэгшэдэй эрилтэнүүдые саг сооньдүүргэдэггүй дээрэhээ олон ушарта түймэр дүжэрнэ гээд онсолоё. Илангаяа түймэрэй аюулhаа хамгаалха, hэргылхэ хэмжээнүүдые абаха уялгатай зарим тушаалтад энэ хэрэгтэ анхаралаа hулаар хандуулна. Нэгэ иимэ жэшээ дурдая.

Июниин 26-да Прибайкалиин районой Золотой Ключ hууринай промышленна эд бараа худалдадаг магазинда түймэр болоhон юм. (Шалтагааниинь мүнөө элирүүлэгдэжэ байна). Хажуугаарнь энэ hууринда холбоон үнинэй болиhон байба. Түймэр сараха машина асархын тула, 50 километр холо зайда байдаг Түрхэ hуурин руу тусхай хүниие эльгээхэ баатай бологдоhон байгаа. Тэндэhээ түймэр сарагшадай ерэтэр 2 часhаа үлүү саг үнгэрөө. Харин энэ үе соо тус магазинhаа гансал үнэhэн тоборог үлөө бэлэй. Дүн хамта 48.598 түхэригэй гарза ушаруулагдаhан байба.

Эндэхи зон түймэр сарагшадые хүлеэгээд, миин байгаагүй. Магазинтай зэргэлээд байhан покарни болон бусадшье байрануудые галай аюулhаа абаржа, саража шадаhан байха юм. Тэдэнэр хүнэгөөр уhа зөөжэ, сасажа гараа.

Хэлхээ холбооной хүдэлдэггүйhөө боложо, медицинын түргэн туhаламжын, милициин, түймэр сарадаг хүдэлмэрилэгшэдые саг сооньдуудаха аргагүй.

Урдань эндэ түймэр сараха тусхай машина байгаа, зүгөөр Байгалай ой модоной ажахын хүтэлбэрилэгшэд хуушараа гээд тэрэ техникээ үгы хэhэн байгаа. Теэд орондонь ондоо автомашина үгэхээ мартаа гээшэ ха.

Юундэ түймэр сараха мотопомпа эбдэрхэй байгааб? Магазин соохи дохео үгэхэ тусхай автоматическа түхеэрэлгэ юундэ хүдэлөөгүйб?

Хэн энэ бүгэдын түлөө харюусаха болоноб?

Ажахынуудай, предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, юрэнхыдөө ямаршье хүн хаанашье ябаа hаа, түймэрэй аюулhаа hэргылхэ хэрэгтэ hэримжэтэйгээр, анхаралтайгаар хандаха ёhотой юм гээд үшөө дахин дабтая.

Т. ГУЛГЕНОВА,
Буряадай АССР-эй түймэр сараха таhагай хүдэлмэрилэгшэ.

НАШ АДРЕС: 670000, УЛАН-УДЭ ул. Каландаришвили, 23

Телефоны редакции: редактор —2-50-96, приемная —2-54-54, зам. редактора —2-68-08, зам. редактора —2-62-62, отв секретарь —2-50-52, секретариат —2-66-76; отделы: партийной жизни и пропаганды —2-60-91, 2-56-23, промышленности и строительства —2-61-35, агропромышленный —2-64-36, 2-63-86; советского строительства и быта —2-69-58; культуры и школ —2-60-21, 2-57-63; информации —2-34-05; переводов —2-54-93; писем и селькоров —2-67-81; корректорская —2-33-61; выпускающие— 2-35-95; собственные корреспонденты: п. Баргузин —91-1-44, г. Северобайкальск —35-73, п. Хоринск —55-6-90, г. Закаменск —31-61, п. Кырен —91-9-79. п. Агинское —3-40-69. Директор издательства —2-37-32, бухгалтерия—2-33-77, вахта —2-56-62.

Газета выходит 300 раз в год Объем 2 п. л Индекс подписки газеты 50901.

Газета отпечатана республиканской типографией Госкомиздата Бурятской АССР Директор 2-40-45. Н-00449. Заказ № 166.